Saulėta, karšta.
Saulė teka 5:15, leidžiasi 8:24.

NAUJIENOS
THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

VOL. LVII — Price 10c — Chicago, Ill. — Ketvirtadienis, Birželio-June 11 d., 1970 m. — Kaina 10c — 137

NAUJA SOV. SĄJUNGOS ŽEMĖS ŪKIO KRIZĖ

RUMUNIJOS DELEGACIJA ŠILTAI PRIIMTA KOMUNISTINĖJ KINIJOJ

HONG KONGAS. — Komunistinėje Kinijoje labai šiltai ir draugiškai buvo sutikta Rumunijos delegacija, kuriai vadovauja valstybės tarybos vicepirmininkas Emil Bodnaras. Delegacijoje yra septyni nariai. Juos sutiko aukšti Kinijos politbiuro ir valdžios asmenys. Plakatuose Rumunijai linkima išlaikyti nepriklausomybę ir išlaikyti savo rankose rumunų tautos likimą. Šitoks šiltas priėmimas dar daugiau pabrėžia sovietų-kinų nesutarimus, kuriuose Rumunija stengiasi išlaikyti neutralią poziciją, nors dėl to Maskvos vadai labai pyksta ant Rumunijos vadų.

Nepriklausoma Rumunijos pozicija Varšuvos bloke dar išryškėjo po daug nuostolių atnešusių potvynių. Rumunija yra vienintelė Varšuvos pakto valstybė, palaikanti su Izraeliu diplomatinius ryšius. Potvyniams Rumuniją ištikus, Izraelis buvo pati pirmoji valstybė, atsiuntusi lėktuvą su šalpos reikmenimis Rumunijos gyventojams. Antroji paramą atsiuntė Amerika ir trečioji Olandija. Sovietų Sąjunga atsiliepė tik po savaitės. Pabrėžtina, kad iš visų paramos davėjų Rumunijai didžiausią paramą suteikė komunistinė Kinija, atsiuntusi 400,000 dolerių vertės šalpos.

Sovietų vadai daro Rumunijai didelį spaudimą. Reikia atnaujinti draugiškumo ir savitarpės pagalbos sutartį, tačiau Rumunija atsisako pasirašyti tokią sutartį, kokią neseniai pasirašė Čekoslovakija su sovietais. Rumunija atsisako leisti daryti savo teritorijoje Varšuvos pakto manevrus ir nenori pasižadėti siųsti savo kariuomenę į pagalbą kitai Varšuvos pakto valstybei kitur, kaip tik Europoje. Maskva spaudžia Varšuvos paktą, kad jis pasižadėtų kovoti ir prieš Kiniją, jei kiltų sovietų-kinų karas.

Paliaubos Jordane

BEIRUTAS. — Nors tarp arabų partizanų ir Jordano vyriausybės buvo sutartos paliaubos, susišaudymai tarp partizanų ir reguliarios kariuomenės tebesitęsia. Vis dar neaiškūs yra žuvusių skaičiai, tačiau korespondentai praneša, kad žuvusių ir sužeistų buvę labai daug.

Partizanų vadai pasmerkė karaliaus Husseino automobilio apšaudymą. Karalius liko nepaliestas, tačiau jo šoferis buvęs sužeistas. Partizanai nesiekią nuversti Jordano karaliaus, kol jis jiems netrukdys veikti iš Jordano teritorijos prieš Izraelį.

Nepatikrintomis žiniomis, Jordano artilerijos pabūklai apšaudė Palestinos pabėgėlių stovyklą, kur buvo vienos partizanų grupės štabas. Jordane esą apie 25,000 ginkluotų partizanų, kurie turi gyventojų pritarimą ir pasitikėjimą, nes arabai jau kelis kart matė, kaip izraelitai sumušė reguliarią valdžios kariuomenę ir ja nelabai pasitiki.

Arabų partizanų grupė įsibrovė į amerikiečių vadovaujamą tarptautinį Ameno viešbutį, kuriams buvo 14 amerikiečių, 14 bditų, 3 vokiečiai ir kitų tautybių svetimšalių, jų tarpe buvusio Libano prez. sūnus C. Chamoun ir keli užsienio korespondentai. Partizanai užėmė visus langus, balkonus ir duris. Svetimšaliam buvo pasakyta, kad jie gali eiti, tačiau aptemdytame, tuščiame mieste, kulkoms švilpiant, jiems nebuvo kur eiti.

Vėliau partizanai paskelbė, kad visi užsieniečiai viešbutyje laikomi įkaitais. Jei Jordano kareiviai nesiliaus apšaudę Palestinos pabėgėlių stovyklų, užsieniečiams gresia pavojus.

IŠ VISO PASAULIO

BERLYNAS. — Amerikos, Sov. Sąjungos, Prancūzijos ir Britanijos ambasadoriai posėdžiavo Rytų Berlyne, pirmininkaujant sovietų amb. Abrasimovui. Šie pasitarimai dėl Berlyno susisiekimo ir kitų reikalų prasidėjo kovo 26 d.

NEW YORKAS. — Policijos būstinėje New Yorke sprogo bomba, sužeidusi 8 asmenis. Manoma, kad tai karingųjų studentų SDS organizacijos darbas, nes ji paskelbė prieš dvi savaites "karą" valdžios ir policijos įstaigoms.

SAIGONAS. — P. Vietname lankosi Tailandijos kariuomenės vadas, maršalas Chulasapya. Manoma, kad jis pageidaus iš Vietnamo išvežti dalį tailandiečių kareivių, kad būtų galima juos panaudoti Kambodijoje.

PARYŽIUS. — Apie 200 kinų linijos komunistų buvo užėmę universiteto fizikos skyrių, kur grasino sudaužyti brangius mokslo instrumentus, jei policija bandytų juos išmesti.

VIENA. — Austrijoje įvyko jau 15-ta sesija Amerikos-Sov. Sąjungos strateginių ginklų apribojimo derybų. Kitas susitikimas įvyks penktadienį.

SAO PAULO. — Vietinis Brazilijos policijos vadas, sugaudęs mieste 20 prostitučių, privertė jas atsiklaupti policijos nuovadoje ir balsu sukalbėti rožančių.

Italų vyriausybė gavo 58.2% balsų

ROMA. — Italijos provincijų savivaldybių rinkimai, suskaičiavus visus balsus, pasirodė palankesni valdančiai koalicijai, negu vakar atrodė. Vidaus reikalų ministerija paskelbė, jog sudėjus visas keturias koalicijos partijas, jos surinko 58.2 nuošimčius visų balsų. Paskutiniuose parlamento rinkimuose koalicija gavo tik 55.4 nuošimčius balsų.

Stipriausioji italų partija — krikščionys demokratai šiek tiek blogiau pasirodė. Vietoje 1968 m. gautų 38.8%, šiuose rinkimuose partija gavo 37.9%. Komunistų partija, visus balsus suskaičiavus, šiuose rinkimuose gavo 27.9%, panašiai, kaip 1968 m., kada buvo surinkusi 28%.

Daugiausia nustojo balsų prokomunistinė socialistų partija: vietoj buvusių 4.4%, šį kartą gavusi 3.2%. Socialdemokratai savo nuošimtį padidino. Daugiau balsų gavo ir naujųjų fašistų partija, pakilusi iš 4.3% iki 5.2%.

Vakarų Amerikos "laisvės varpas" yra laikomas Kaskaskia Island, Illinois, specialiai jam pastatytame pastate. Dėl šio varpo ilgą laiką ėjo ginčas tarp Illinois ir Missouri. Illinois bylą teisme laimėjo.

Jau suskilo 23 komunistų partijos

WASHINGTONAS. — Valstybės departamentas paskelbė apžvalgą apie komunistų augimą pasaulyje. Komunistų partijų narių skaičius pasaulyje nuo 1968 metų padidėjo 700 tūkstančių ir dabar siekia apie 45.9 milijonus narių. Kartų labai padidėjo partijų suskilimas į Maskvos ir Pekino linijų grupes. Jei 1966 metais tik 15 tautinių partijų buvo suskilusios, 1968 metais — 21 partija, tai pernai tokių suskilusių partijų jau buvo 23.

Komunistų skaičiaus padidėjimas aiškinamas narių padidėjimų Sovietų Sąjungoje, Bulgarijoje, Kuboje, Rumunijoje ir Jugoslavijoje. Be to, partija buvo legalizuota Venecueloje.

Komunistų partijos narių skaičius sumažėjo: Austrijoje, Suomijoje, Švedijoje, Britanijoje, Čekoslovakijoje ir Albanijoje.

Amerikos krizės ir Maskvos viltys

MASKVA. — Sovietų "Pravda" savo vedamajame analizavo pasaulio revoliucijos galimybes ir optimistiškai nurodė, kad didžiausias ir svarbiausias revoliucinis judėjimas vykstąs pačioje Amerikoje, kuri draskoma vidinių krizių nustoja vis daugiau įtakos Vakarų Europoje ir Pietų Amerikoje.

Amerika esanti svarbiausia imperialistinė tauta, tačiau liaudies masės pačioje Amerikoje įsijungė į kovą prieš imperializmą, vis didėjanti opozicija valdančiai Amerikos klasei, didėjąs plyšys tarp technologinių laimėjimų aukštumų ir masių skurdo, kuris esąs Amerikoje.

Tarp revoliucijos laimėjimų per praėjusius metus įrašyti prokomunistiniai perversmai Sudane, Libijoje ir Somalijoje. Vakarų Vokietijoje augančios realistinės ir pažangios jėgos, o Amerikoje prasidėjusi gili vidinė krizė.

— Vilniuje gegužės mėn. kelias dienas viešėjo Liuksemburgo pedagogų delegacija. Prieš tai ji lankėsi Maskvoje ir Vladimire. (E)

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

◆ Jordano sostinėje Ammane, kur vyksta kovos tarp arabų partizanų ir valdžios kareivių, jau žuvo vienas amerikietis diplomatas. Gatvėse girdisi ir tankų šūviai. Ammane neveikia telefonas. Vienas pranešimas sako, kad žuvusių skaičius siekia 400. Jau tris kart valdžia paskelbė susitarimą su partizanų vadais, tačiau eiliniai kareiviai gatvėse kovoja.

◆ Šiandien senate bus svarstoma svarbi rezoliucija, kuri, jei bus priimta, gali suvaržyti prezidento rankos Kambodijos kare.

◆ Iždo sekretorius David Kennedy pareiškė, jog infliacija greit pasibaigs ir biznis sugrįš į normalias vėžes.

◆ Prezidentas Nixonas įteikė kongresui savo šalpos reformos planą, kuris vietoj "medicaid" įsteigs valstybinį sveikatos draudimą nepasiturintiems ligonims.

◆ Automobilių darbininkų unija paskelbė, kad derybos su darbdaviais prasidės liepos 15 d. Pirmiausia bus derimasi su didžiausia General Motors bendrove.

Padėtis Argentinoj

BUENOS AIRES. — Argentinos gyventojai ramiai priėmė prezidento Onganios nuvertimą. Lygiai be entuziazmo buvo sutiktas kariuomenės vadų pareiškimas, kad naujas prezidentas būsiąs "demokratiškesnis". Onganios valdymo metu Argentina gerokai pristabdė siaučiančią infliaciją. Kainų kilimas, prieš Onganią per metus siekęs 30%, dabar stabilizavosi ant 6%.

Kariuomenės vadai, siekdami įrodyti savo demokratinius polinkius, tuoj pašalino iš pareigų, kartu su prezidentu- vidaus reikalų ministerį, generolą Francisco Jose Imaz ir policijos viršininką, gen. Mario Fonseca.

Kavinė be vandens

Melnragėje, ties Klaipėda, prieš dvejus metus statyta kavinė ir kai ji šiais metais baigta statyti, pasirodė, kad jai trūksta vandens. Dabar, kaip teigia "Tiesa" (geg. 19) net dvi organizacijos tebesiginčija, kas turi pasirūpinti vandeniu kavinei. (E)

Londone sustojo visi laikraščiai

LONDONAS. — Nors Britanijos vyriausybė dėjo visas pastangas streiko išvengti, Londone sustreikavo didžiųjų dienraščių spaustuvių darbininkai. Tai pirmas toks streikas per 15 metų. Darbiečių vyriausybė siekė streiko išvengti, nors didieji laikraščiai rėmė daugiau opozicijos kandidatus už savaites įvykstančiuose parlamento rinkimuose.

Ilgesnis streikas kelis laikraščius visai gali uždaryti. Paskutinis spaustuvių darbininkų streikas tęsėsi 27 dienas.

Darbiečiai bijo, kad streikas jiems gali pakenkti, nes opozicija pabrėžia, jog darbiečių vyriausybei valdant, tokie streikai dažniau pasitaiko. Vyriausybė paskelbė, jog užsienio prekybos balansas pernai siekė pusantro milijardo dolerių, tačiau ši valdžiai prieš rinkimus naudinga žinia nebuvo dėl streiko spaudoje išgarsinta.

Labai nusivylę streiku yra futbolo (kojinio) mėgėjai, kurie Britanijoje sudaro apie 100 nuošimčių visų gyventojų. Meksikoje vyksta pasaulinės pirmenybės ir Anglija turi vilčių laimėti gerą vietą. Laikraščiams sustojus, žinios apie tas pirmenybes duodamos tik radijo ir televizijos bangomis.

Žibalo versmės Šiaurės jūroje

LONDONAS. — Žibalo bendrovės skuba gręžti naujus šulinius Šiaurės jūroje, kur birželio 2 d. kelių bendrovių: Amerikos, Belgijos, Prancūzijos, Italijos ir Norvegijos grupė paskelbė išgręžusi šulinį, kuris per dieną duosiąs 10,000 statinių aukštos rūšies naftos.

Šiai grupei vadovauja Amerikos Phillips bendrovė. Jei pasitvirtins, kad naujas šulinys tikrai tiek duos žibalo, Šiaurinė jūra taps vienu svarbiausiu naftos tiekėju.

Šulinys yra apie 185 mylios nuo Norvegijos, 200 mylių nuo Škotijos ir Danijos. Phillips ir kitos bendrovės ieško naftos 281,000 akrų plote.

Rašytojas Jean Paul Sartre Paryžiaus gatvėje, nufotografuotas einant į teismą, kur buvo teisiami du kairiųjų laikraščio redaktoriai už riaušių kurstymą. Sartre pats pasisiūlė toliau redaguoti tą laikraštį, galvodamas, kad dėl jo pasaulinio garso valdžia nedrįs jo suimti.

SOVIETŲ GYVENTOJAS SUNAUDOJA MAŽIAU MĖSOS IR PIENO GAMINIŲ

MASKVA. — Pašalindami Chruščiovą iš Sovietų Sąjungos diktatoriaus kėdės, Kremliaus vadai: Brežnevas, Kosyginas, Suslovas ir kiti jį kaltino nesugebėjimu pakelti žemės ūkio produkciją, nors Chruščiovas visaip bandė, net įvesdamas kukurūzų auginimą ir viščiukų ūkių plėtimą. Dabar, po eilės Brežnevo ir Kosygino metų, paaiškėjo, kad žemės ūkis buvo ir liko silpniausia sovietų ūkio dalimi. Įsivėlę į Siaurės Vietnamo, Egipto ir kitų užsienio valstybių šelpimą, išleisdami dideles sumas ginklams ir erdvės bandymams, sovietų planuotojai vėl atsistojo prieš ekonominę krizę, ypač prieš maisto produktų krizę.

Maskva baudžia valdžios kritikus

Š. m. gegužės 21 d. Vakaruose iš Maskvos gautomis žiniomis, režimas pasiryžęs toliau smogti tiems, kurie kovoja prieš gyventojų nekenčiamą režimą ar bet kuriuo būdu reiškia protestą. Dabar paskelbtos penkios suimtųjų pavardės. Kaip pastebi New Yorke leidžiamas rusų dienraštis "Novoje Russkoje Slovo" (geg. 22), tų penkių tarpe keturi turėję ryšio su anksčiau suimtuoju ir vėliau nepilnapročiu pripažintu gen. Petru Grigorenko. Dėl generolo, pasipriešinimo režimui simboliu virtusio, buvusių veiksmų, dabar, iš dalies, kaltinami kiti.

Kas jie? Pirmasis jų, darbininkas Vladimir Geršuni, 39 m. amžiaus, platinęs lapelius, kuriais buvo protestuojama prieš Čekoslovakijos invaziją, Stalino kulto atgaivinimą ir gen. Grigorenkos suėmimą. Geršuni buvo suimtas š. m. kovo mėn. 13 d.

Kiti suimtieji: 19 m. amžiaus Valerija Novogrodskaja, studijavusi svetimų kalbų institute. Ji buvo suimta paties Kremliaus Suvažiavimų rūmuose, ten platinusi lapelius prieš laisvės stoką Sovietų Sąjungoje. Du Charkovo inžinieriai. Vladimir Ponomarev ir Vladislav Nedobora buvo kaltinami, su savim turėję daugelio pasirašytą protstą dėl Grigorenkos suėmimo bei raštą, skirtą Jungt. Tautoms New Yorke. Dar kitas Charkovo gyventojas, Arkadij Levin, kaltinamas tais pačiais, kaip minėtų dviejų, veiksmais.

Režimas penkis nubaudė: Charkovo tris gyventojus pasiųsti į priverčiamo darbo stovyklą, gi Geršuni ir Novogrodskaja pripažinti esą nepilno proto ir jų dabartinė gyvenimo vieta aiški — psichiatrinė ligoninė... (E)

Atkirto Pekinui

MASKVA. — Sovietų Sąjungos-Kinijos ideologiniame ginče "apsišaudymas" žodžiais toliau vyksta. Sovietai neseniai išleido ilgą straipsnį, atskira brošiūra, kuri parašyta kinų komunistų partijos ilgamečio centro komiteto nario Wang Ming. Pekino akyse jis yra išdavikas, "revizionistas", jau kuris laikas gyvenąs Sovietų Sąjungoje.

Mingas savo rašinyje visapusiškai apžvelgia Mao Tse Tungo veiklą komunistų partijoje ir jį pasmerkia už visus Kinijos nepasisekimus. Šis straipsnis laikomas sovietų atsakymu į Kinijoje balandžio 22 d. paskelbtą Leonido Brežnevo veiklos pasmerkimą.

WASHINGTONAS. — Pašto valdyba nutarė visas Amerikos pašto dėžutes nudažyti mėlyna spalva.

Kaip rašo "Voprosi Ekonomiki" per paskutinius 18 metų mėsos ir pieno pareikalavimas Sovietų Sąjungoje padidėję 70%, tačiau mėsos ir pieno pagaminimas neina kartu su pareikalavimu. Maskvoje, kaip rašo "Selskaja Žizn" kolektyvinių ūkių turguje daug kioskų uždaryti. Mėsos ir pieno produktų pernai pagaminta, skaičiuojant pagal gyventojų skaičių, mažiau, negu 1966 metais. Spaudoje pilna nusiskundimų, kad krautuvėse nėra mėsos. "Izvestijos" iš Novokuznecko miesto Sibire per vieną savaitę gavo 7,830 laiškų, kuriuose piliečiai skundžiasi, kad mėsos krautuvėse arba nėra, arba ji susmirdusi.

Dabartinio penkmečio pradžioje, 1966 metais, vienam tūkstančiui sovietų gyventojų teko 415 galvijų, 176 karvės 603 avys ar ožkos ir 248 kiaulės. Pernai vienam tūkstančiui gyventojų tie skaičiai jau buvo sumažėję ir teko : 394 galvijai, 168 karvės, 566 avys ir 233 kiaulės.

Ši statistika rodo, kad tūkstančiui gyventojų pernai buvo dar mažiau gyvulių negu 1916 metais, prieš revoliuciją. Tada galvijų vienam tūkstančiui gyventojų teko 433, karvių 185, avių 866 ir kiaulių 149. Kaip matome, bolševikai augina daugiau kiaulių, negu caro Rusijoje.

Tarptautinė Jungtinių Tautų maisto ir žemės ūkio organizacija nurodo, kad sovietų statistika skelbia, jog mėsos sunaudojimas pernai vienam gyventojui buvo 45 kilogramai. Čia reikia pabrėžti, kad pačių sovietų statistika 1968 metais davė vienam žmogui 48 kg. ir 1967 m. — 49 kilogramus. Reiškia ir oficialioji komunistų statistika pripažįsta, kad mėsos vartojimas sumažėjęs. Tačiau, kaip JT organizacija nurodo, sovietų mėsos gamyba apima taukus, lašinius, galvas, žarnas, plaučius ir kitas gyvulio kūno dalis, kada Jungtinių Tautų statistika mėsos produkcija laiko tik gryną mėsą. Pagal tarptautinius standartus sovietų gyventojas mėsos per metus 1968 metais sunaudojo 36 kilogramus. Amerikoje suvartojo 80 kg. Lenkijoje — 52 kg. Čekoslovakijoje — 68 kg.

JT maisto ir žemės ūkio organizacija labai atsargiai naudojasi ir sovietų javų statistikos duomenimis. Jie esą išpūsti, nes ūkių direktoriai priskaičiuoja prie nuimto derliaus ir supuvusius javus, nuimtus šlapius. Tas pats daroma su bulvių ar burokų derliais.

Brežnevas keliose kalbose barėsi dėl ūkio atsilikimo. Vakaruose sakoma, kad blogas derlius Rusijoje visada reikšdavo nuolaidesnę užsienio politiką, rusas niekad negrasina kardu, jei jo aruodai tušti. Taip būdavę caro laikais, taip esą ir bolševikams valdant.

VĖLIAVŲ ALĖJOS PAŠVENTINIMAS

Kapų Puošimo Dieną vyskp. V. Brizgys pašventino žuvusiems veteranams prisiminti Lietuvių Šv. Kazimiero kapinėse Amerikos Legiono Vėliavų Alėją.

Šio didingo projekto planuotojai ir vykdytojai buvo Darius - Girėnas postas No. 271, 4416 S. Western Ave., ir Don Varnas postas No. 986, 6816 S. Western Ave. Vadovai buvo Al. Dzieginski, 7911 S. Mayor, Oak Lawn, atstovaujantis Darius - Girėnas postą, Adam Anderson, 6611 S. Campbell, atstovaujantis Don Varnas postą ir John Evans, 6845 S. Western Ave., komiteto koordinatorius.

Vėliavų Alėjos penkiasdešimt vėliavų plevėsuos kiekvienos Amerikos tautinės šventės metu. Sekanti tokia tautinė šventė bus Vėliavų Diena birželio 14.

Pasibaigus po atviru dangum šv. Mišioms, procesija, vadovaujama dviejų veteranų postų, nuėjo prie kapinių administracijos pastato, kur ir įvyko pašventinimo iškilmės.

Procesijoje ir pašventinime dalyvavo Deksnis - Keenan posto No. 7188, V. F. W., garbės sargyba ir šaudymo būrys vadovaujant Lawrence Urbaniak, 6010 So. Kolmar. Taip pat dalyvavo švenč. širdies, šv. Augustino, Fatimos Marijos ir Karalienės Kankinių parapijų Kolumbo vyčiai.

Savo dalį gražiai atliko ir skautai iš Milerio Kongregacijos bažnyčios, 2301 S. Central Ave., draugovė 1425, vadovaujama p. Richard Heinz, 2345 S. Homan Ave., Nekalto Prasidėlimo parapijos, 44 ir California Ave., draugovė 3464, vadovaujama ponių Mary F. Kinčius, 2461 W. 45 Place, Shirley Tangua, 4212 S. Maplewood, Mona Krause, 4736 S. Western Ave., Frances Lilija, 4225 So. Fairfield, ir Katie Skrip, 4442 S. Western Ave., draugovė 464, vadovaujama ponų Richard Platkus, 4029 S. Maplewood, John Pasket, 2412 W. 46 Pl., Ray Yar, 5100 S. Lamont, ir ponios Ray Lilja, 4225 S. Fairfield, Šv. Juozapo ir Šv. Onos parapijos, 39th Street ir California Ave., draugovė 418, vadovaujama pono Henry Kohlmann J., 3836 S. California Ave., Šv. Mykolo parapijos, 48th St. ir Damen Ave., draugovė 472, vadovaujama pono Steve Solava, 5339 S. Damen, Šv. Romano parapijos, 2635 W. 23rd Street, draugovė 3262, vadovaujama pono Dominic Errichiello, 2859 W. 21st Place.

Ponas Alphonse F. Wells, Cook county teismo teisėjas, sumaniai vadovavo visoms iškilmėms. Pašventinimo metu skautai ir jų vadovai iškėlė vėliavas iki stiebų viršūnių ir paskui nuleido jas iki pusės stiebo.

Amerikos Legiono Illinois departamentui atstovavo 4th districto vadovas Salvatore Licata, 8021 S. 78th Bridgeview

Dr. Petras Daužvardis, Lietuvos generalinis konsulas; ponas Casimir Oksas, Lietuvių Prekybos Rūmų pirmininkas, ir dr. Joseph Jerome, Liet. Katalikų Federacijos pirmininkas savo kalbose iškėlė, kad Vėliavų Alėja skirta pagerbti jauniems žmonėms, paaukojusiems savo brangiausiąjį turtą — gyvybę už Amerikos ir visos žmonijos *laisvę*, todėl visi gyvieji turėtume daugiau aukoti tai *laisvei* išlaikyti ir jai nuo visų priešų apginti.

John Evans, Al. Dzieginski
Adam Anderson

Vakarų Vokietijoje mirusieji lietuviai

Aleksandras Šukys mirė balandžio 24. Palaidotas balandžio 28 Steinhaldeno kapinėse, dalyvaujant gausiam būreliui tautiečių.

Laidojimo apeigas atliko kun. K. Senkus. Atsisveikinimo kalbas prie kapo pasakė laidotuvių komiteto ir draugų vardu K. Šimanauskas, VLB Valdybos ir Stuttgarto apylinkės vardu — Z. Glemžienė, "Labdaros" draugijos — J. Glemža, įvairių organizacijų ir Vasario 16 gimnazijos — mokyt. St. Vykintas. Ant kapo sudėta krūva gražių vainikų. Atlaikytos pamaldos Steinhaldeno bažnyčioje.

Velionis buvo gimęs 1900 vasario 29. Nepr. Lietuvoje buvo pradž. mokyklos mokytojas, vėliau valsčiaus viršaitis. Tremtyje kurį laiką vadovavo VLB Stuttgarto apylinkei, vargo mokyklai, buvo Vasario 16 gimnazijos ūkvedys, Parapijinio tarybos prezidiumo vicepirmininkas. Velionis buvo atskirtas nuo šeimos, kuri dar dabar tebegyvena Sibire.

Trūdė Bumbulienė mirė gegužės 1 Vakarų Berlyne. Sostinės lietuviai atsisveikino su velione Berlin-Wilmensdorf'o krematoriume gegužės 11. Urna su pelenais, velionės pageidavimu, padėta Pinnebergo kapinėse šalia 1952 mirusio sūnaus.

Buvo gimusi Labrencaitė 1894 vasario 10 Labrenciškiuose, Prūsų Lietuvoje. Eilę metų velionė buvo VLB Berlyno apylinkės sekretorė. Tr. Bumbulienė buvo skaidrios širdies žmogus ir gera lietuvė.

Hermanas Stepaitis, mažlietuvis, mirė gegužės 21. Palaidotas gegužės 29 M. Liuterio kapinėse Berlin-Tegel.

Buvo gimęs 1882 kovo 28 Ragainės apylinkėje, Prūsų Lietuvoje. Stepaitis buvo taurus lietuvis, rėmė lietuvišką veiklą, spaudą, renginius, buvo VLB Vakarų Berlyno apylinkės narys nuo jos įsisteigimo. Visą savo ilgą amžių buvo pašventęs Mažosios Lietuvos idealams: jos gyventojų lietuviškumui išlaikyti tėviškėje ir išeivijoje. Buvo geras Erdmono Simonaičio bičiulis.

ROCHESTER, N. Y.

Mergaitės kova su Fulbrightu ir vyskupu Hogan

Kai dėl Kambodijos prasidėjo sąmyšiai, tai atsiliepė per vietos vyskupijos katalikų spaudą trys mokyklų kapelionai ir pasisakė už "jaunimą". Rochesterio vyskupas ordinaras Hogan tame pačiame laikraštyj paskelbė pirmoje vietoje savo aprobaciją tiems kapelionams pasisakiusiems už "jaunimą", — ne už kumunizmą.

O jaunutė mergytė, pirmos gimnazijos klasės mokinukė, kurią pernai dabartinis vyskupas, tada tos parapijos klebonas, išmetė iš katalikų mokyklos, ėmė rinkti parašus už Nixoną. Mergaitė yra lietuvių kilmės, motina lietuvaitė. Parašus rinko jai visa eilė moksleivių. Juos rinko ir lietuviai, ir mūsų žmonės labai noriai rašėsi. Buvo išimčių tik iš šeimų, kurių jaunimas lanko katalikų mokyklas. Bet tai tik išimtys, vienas ar du atsitikimai. Mergaitė surinko 10,000 parašų ir pasiuntė Prezidentui.

Į vyskupo tokį raštą atsiliepė keli, o gal ir daug kas, bet bent dviejų asmenų laiškai buvo išspausdinti vietos vyskupijos laikrašty. Vienas žymus gydytojas, slaviška pavarde, rėžė vyskupui faktais, primindamas, kad kai Amerika Jaltoje ir Potsdame neapgynė Rytų Europos katalikų nuo komunistų, tai Amerikos katalikai net nė aiktelėjo. O vyskupas, prisidengęs jaunimu, už komunistus šitaip stoja.

Bet ką Amerikos vyskupui reiškia žmonių, balsas? Rochesterio vyskupai nekreipia dėmesio nė į lietuvių balsus. Tokių dalykų lig šiol Katalikų Bažnyčioje dar nebuvo. Bet kadangi jie lietuvius katalikus laiko katalikais parijais, tad iškiliesiems bramanams toki kaip lietuviai nieko ir nereiškia.

Kai senatorius Fulbrightas ragino jaunimą protestuoti prieš Prezidentą, o vyskupas Hogan prisijungė prie choro, tai, pasirodo, kad ne visi pagal jų muziką šoka. Daug kas išėjo prieš juos. Vietinis

Juodžiai priešinasi prieauglio mažinimui

Pick Congress viešbutyje Chicagoje vyksta penkių dienų konferencija gyventojų skaičiaus stabilizavimo ir aplinkos švarinimo klausimams aptarti.

Konferencijoje, dalyvaujant tūkstančiui delegatų nuo įvairių organizacijų ir mokslo institucijų, kalbėdamas senatorius Joseph Tydings (D., Md.) pareiškė, kad jis šią savaitę įteiks Senatui rezoliuciją, kad Kongresas apsvarstytų JAVbių gyventojų skaičiaus stabilizavimą. Tam esą reikalinga turėti plačiausios visuomenės pritarimas per bažnyčias, biznio grupes, medicinos draugijas, rinktinius žmonių atstovus, spaudą ir civilines organizacijas". Mes labai mažai te žinome, dėlko viena šeima nori tik dviejų vaikų, o kita nori šešių", pasakė jis, pabrėždamas, kad prieauglio mažinimas turi vykti savarankiškai.

Nobelio laureatas, Harvardo prof. Dr. George Wald pastebėjo, kad vis labiau pasikliaudamas technologija ir vis mažiau savo smegenimis žmogus virsta dinosauru, kas žmogų gali nuvesti tuo pat keliu, kuriuo nuėjo dinosaurai. Jis labai nuvertino skraidymus mėnulį. Esą tie skraidymai tik parodo, kas galima padaryti turint daug jėgos ir turto, tačiau moksliniai tų skraidymų rezultatai esą labai menkaverčiai.

Rasinė jėga skaičiuje

"Baltieji išsigando, kad mes juodieji paimsime kontrolę, kitaip visos tos prieauglio kontrolės programos nebūtų nukreiptos vien tik prieš mūsų getus", pareiškė konferencijoje negrų organizacijos, "Juodųjų miestuose išlikimo komiteto" pirmininkė delegatė iš St. Louis. "Jūsų planingų šeimų poniutės kasdien po du kart lankosi pas mus, bet nė viena iš jų nepasibeldžia prie durų priemiesčiuose ir krašto srityse", pasakė ji.

"Mes juodieji palyginti su baltaisiais daugėjame perviršijant bet kurias proporcijas", pasakė kita juodoji delegatė psichiatrė. "Tai sukelia aliarmą, kadangi skaičiuose yra jėga".

— *Albertas Gudat* gavo daktaro laipsnį iš chemijos Illinois Institute of Technology. Rudenį jis Oregon State Universitete dėstys chemiją. Jo tėvai Adomas ir Eugenija Gudaičiai, gyvena Čikagoje. Jis yra vedęs Renatą Anysaitę, kurios tėvai Jonas ir Adelė Anysai taipgi gyvena Čikagoje.

Nuo 1914 metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalus visos mūsų apylinkės. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtume būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki $20,000

Frank Zogas, President

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4470

5% Passbook Savings All accounts compounded daily — paid quarterly

6% 2 Years Savings Certificate (Minimum $5,000)

Chicago Savings and Loan Association

FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION — SAFETY OF YOUR SAVINGS INSURED UP TO $20,000.

6% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF $5000 OR MORE 2 YEAR MATURITY

5¾% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF $1000 ONE YEAR MATURITY

5¼% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF $1000 OR MORE 6 MONTH MATURITY

5¼% PER ANNUM ON 90 DAY NOTICE Passbook Accounts $100.00 MINIMUM

5% PER ANNUM ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY.

Chicago Savings and Loan Assn.

John Pakel, Sr., Chairman of the Board

6245 So. WESTERN AVE. TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P. M. to 8 P. M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8, Sat. 9 to 13:30

An important reason for buying Bonds when you're young is for when you're old.

Someday you're going to retire.

Let's hope you're ready.

Let's hope that you won't be living off your children.

Let's hope you'll have more to live on, and for, than Social Security.

Let's hope you'll be self-sufficient, able to grow old with dignity, respected by others and able to keep your own chin up.

Let's hope you're planning for tomorrow.

Regardless of the ups and downs of your other assets, you have to start with a nest egg, a kitty, something in the sock you can always depend on.

One way you can do this most painlessly is by participating in the Payroll Savings Plan where you work or the Bond-a-Month Plan where you bank.

U.S. Savings Bonds now pay 5% interest when held to maturity of 5 years, 10 months (4% the first year; thereafter 5.20% to maturity). That's the highest rate ever.

Let's not hope for a better tomorrow. Let's *plan* on it.

Bonds are safe. If lost, stolen, or destroyed, we replace them. When needed, they can be cashed at your bank. Tax may be deferred until redemption. And always remember, Bonds are a proud way to save.

Take stock in America.

With higher paying U.S. Savings Bonds.

The U.S. Government does not pay for this advertisement. It is presented as a public service in cooperation with The Department of the Treasury and The Advertising Council.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street Chicago, Ill. 60608

LENINIZMAS - NEAPYKANTOS IR PIKTYBIŲ MOKSLAS

(Tęsinys)

"Apsinakvojome kažkur geležinkelio stoties rajone; viešbučio kambariukai buvo nejaukūs, paklojimas kuklus... Žmonės sėdėjo skvere ant žemės ir ant šaligatvių pavėsyje, kažką kramtė; jų buvo pilnos krautuvės, kurios dar tebeprekiavo, kad ir negausingomis taikos meto prekėmis.

"Mane, beje, labai nustebino notaro įstaigos vargingumas ir nevalyvumas — nešluoti kambariai, visur dulkės, rašalu iš seno aptąškyti stalai, kėdės išlaužytomis kojomis..." (125 ir 126 psl.).

Ilgai netrukus Venclova atsidūrė Penzoje. Tai vidurinės Rusijos miestas, prie Volgos ir Penzos upių santakos, 600 km. į pietryčius nuo Maskvos, 254,000 gyventojų.

"Mus su užuojauta sutiko Penzos geležinkelininkai... Stebuklu viešbutyje atsirado keletas laisvų vietų... Viešbutis senas ir be jokių patogumų. Kai kambario draugai vartėsi ant kito šono, geležinės lovelės dejavo ir girgždėjo... Kambario vidury stovėjo cerata uždengtas stalas, ties juo ant vielos kabėjo vienintelė lemputė.

"Prie budinčio langelio stovėjo būrys naujai atvažiavusių su lagaminais, dvelkė pelėsiais, žiurkėmis, nevėdinta pataline, dar kaž kokiais nemaloniais kvapais. Atskirame kambary įtaisytu tualetu iš karto naudojosi gal 10 vyrų, niekuo neatitverti vienas nuo kito. Visa tai likę, galimas daiktas, dar iš caro laikų. (161 psl.).

..."Sura, maždaug Neries ties Vilniumi pločio upė, neskubiai sroveno pro šalį. Jos krantai nesutvarkyti, vietomis apaugę viksvomis ar meldais, vietomis primėtyta lentgalių, akmenų, prikreikti šiaudagalių. Moterys čia skalbėsi baltinius, o kitur matei vaikus, braidančius po vandenį ar bandančius plaukti. Visa tai priminė ne miestą, o kaimą". (162 psl.).

Šį faktą liudija ne koks "buržuazinis nacionalistas", bet 1941 metais į Rusiją pabėgęs iš Lietuvos sovkomunistas Antanas Venclova. Iš jo knygos čia pateikti tik keli pavyzdžiai susovietinto Rusijos gyvenimo, o Brežnevas giriasi:

— Tai kas buvo planas, tapo tikrove, realybe. Tai buvo pasaulinė istorinė tarybinės liaudies pergalė, leninizmo pergalė... Pasauliui iškilo kupina energijos, galingai besiveržianti į priekį socialistinė industrinė kolūkinė valstybė. Susidarė sąlygos sekančiam plačiam žingsniui Lenino nubrėžtu keliu.

"Sutrukdė karas. Šalį plėšikai užpuolė, fašistiniai grobikai"...

Taip, buvo planas, kad sovkompartijos vergai, darbo stovyklų įnamiai, turėtų veltui dirbdami statyti naujus miestus, vestų naujus kelius, kirstų mišką ir ten išbadėję, užkrėsti visokiomis ligomis mirtų. Tai buvo ir yra ne darbo liaudies pasaulinė tarybinė pergalė, bet sovkompartijos, kuri vergų vaisiais naudojasi. Kokios buvo susidariusios sąlygos sekančiam plačiam žingsniui Lenino nubrėžtu keliu, Brežnevas nepasakė, tik galima spėti, jog turėjo galvoje 1939.VIII.23 Maskvoje su Hitlerine Vokietija pasirašytą slaptą papildomą protokolą, kuriuo pasidalinta Lietuva, Latvija, Estija, Lenkija ir Besarabija. Iš tos sutarties tikrai sovietai daug laimėjo, tik greit, tokie pat grobikai, kaip ir sovietai, savo bičiulį užpuolė ir gerokai jam kailį išvanojo, tačiau, dėka "agresingos" Amerikos pagelbos, sovietams pavyko išeiti laimėtojais.

Tuko ir tunka liaudies prakaitu ir krauju tik komparteicai, o liaudies gyvenimą atpasakojo komparteicas A. Venclova. Jis matė miestų negrįstas gatves, visur zirzinčias muses, nejaukius viešbučių kambarius, skvere žmones susėdusius ant žemės ir šaligatvių, nes nebuvo suolų; notaro įstaigoje nešluotus kambarius, dulkes ir t. t.

Tai tokia tarybinės liaudies pergalė, leninizmo pergalė. Melas, klasta, čekistų sauvaliavimas, kūno technikos labaratorijos, kalėjimai, priverčiamųjų darbų stovyklos ir nerealizuojami pažadai.

Tiesa, po II pas. karo Sovietijos gyvenimas pagerėjo, nes kur tik raudonarmietis įkėlė kojį, iš ten nenutrūkstamomis vilkstinėmis riedėjo į Rusiją visokios gerybės. Vokietijos fabrikai ir kitų okupuotų kraštų įmonės ir jų gaminiai nukeliavo į Sovietiją. Ir šiendien tų kraštų maistu ir kitais gaminiai ne tik pati Rusija naudojasi, bet dar tais produktais su užsieniu prekiauja. Tai vis pagal leninizmo mokslą, tarybinės liaudies vardu.

(Pabaiga)

J. Mažiukas

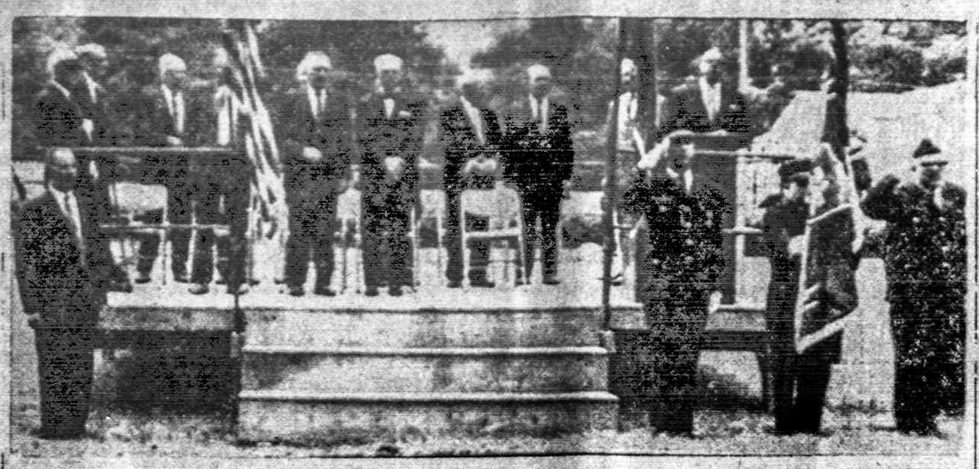

Operos dainininkas Algirdas Brazis gieda Lietuvių Tautinėse kapinėse Kapų Puošimo Dienos iškilimių metu. Kairėje šalia vėliavos stovi Jonas Didžgalvis, vėliavnešis, o dešinėje stovi lietuvių šaulių dalinys. Estradoje stovi Lietuvių Tautinių Kapinių direktoriai ir kalbėtojas Dan Kuraitis.

Foto M. Nagys

Kuraičio kalba Tautinėse kapinėse

Dan Kuraitis geg. 30 d. Lietuvių Tautinėse Kapinėse pakasė tokią kalbą:

Brangūs tautiečiai,

Lietuviais mes esame gimę, lietuviais norime ir būt.

Tą garbę gavome užgimę, ir jai neturim leist pražūt.

Maža mūsų lietuvių tautelė. Legėnda sako, kad mūsų protėviai iš Indijos atkeliavo į Baltijos pakraščius. Per tuos ilgus šimtmečius mūsų tauta buvo ir skriaudžiama ten gyvenusių kaimynų ir stumdoma. Ją skriaudė ir stumdė kryžeiviai, ją skriaudė vokiečiai, ją skriaudė ir tebeskriaudžia rusai. Daugiausia praeityje lietuvius skriaudė lenkai.

Lenkas dvarponis iš aukšto žiūrėjo į lietuvį, arantį jo dvaro žemę. Kantrus lietuvis arė lenkams žemę, arė savo žemę rusams dvarponiams, arė vokiečiams ir kitiems. Šiandien jis ir vėl aria rusams.

Nieko kito jis negalėjo ir negali daryti, kaip arti žemę rusams, nes jis žmogaus teisių neturėjo ir nebuvo pakankamai apsišvietęs. Jis ne tik ardavo žemę svetimiesiems, bet vakarais, kai pareidavo iš darbo, tai dar gaudavo rykščių, jis dar buvo plakamas. Plakė jį ne dėl to, kad jis būtų žmogų užmušęs, ar dvarą padegęs, ar kitokį kriminalinį darbą padaręs. Rykščių gaudavo, jei pavėluodavo kiek į darbą, jei dvarponio nepaklausė, jei ponui praeinant kepurės nenusiėmė.

Vakarais plakamų lietuvių eilės būdavo ilgos. Istorija mums sako, kad viena moteriškė, stovinti plakamų eilėje, šitaip į vaitą prabilo: "Ponuti, nuplak mane čia ant vietos, plakamų eilė ilga, mano vaikai alkani laukia!"

Tai moteriškei nebuvo tokios skaudžios tos rykštės, kaip skaudi buvo mintis turėti namie alkanus vaikus.

Lietuvis, sunkiai dirbdamas, susitaupė kiek turto ir pradėjo leisti vaikus į mokyklą. Baigę pradžios mokyklą, vaikai pradėjo eiti į gimnaziją. Šventėms parvažiavę vaikai pastebėdavo keistą dalyką: namuose tėvai tarp savęs kalbėdavosi lietuviškai, o su vaikais — lenkiškai...

Bažnyčiose kunigai paskaito lenkišką evangeliją. Ponai pastovi, pasiklauso ir išeina. Tada sekdavo lietuviškoji evangelija, o dar vėliau lietuviškas pamokslas... Jaunuoliams kilo mintis, kuriems tikslams tiem ponam lenkiškoji evangelija, jeigu jie moka gerai lietuviškai? Kodėl jie neklauso pamokslo? Ar ponai žino daugiau negu kunigai?

Įvairios mintys pradėjo kankinti lietuvių jaunuolius. Jis priėjo išvados, kad maža lietuvių žemelė yra parazitų apsupta. O tie parazitai neša didžiausią vargą Lietuvos žmonėms. Svetimieji ne tik pavergė lietuvius, bet jie planavo atimti jiems paskutinį turtą — jų tautybę, jų kalbą, jų papročius. Lietuviai pradėjo dairytis ir busti. Jie pradėjo ruošti vadinamas prakalbas, statyti lietuviškus teatrus, leisti laikraščius, kurti savo poeziją. Lietuvos jaunimą paveikė gražiai parašyti lietuviški eilėraščiai.

Vincas Kudirka labai plačiai pasklidusiame eilėraštyje sako:

"Nueik, kur šielos nieks nespaudžia,
Šaltinį rask naujos minties;
Ten kur idėjas protas audžia,
Ir dirbk, krutėk dėl ateities...

Atrask, kas dvasiai laimę duoda,
Kas žeria viltį spinduliais.
Papuošk darbais šią žemę juodą,
Išeik toli naujais keliais.

Nuskris mintis į svajų rojų,
Galybės ugnį ten pagauk
Ir skrisk pas mumis į pavojų,
Gadynę naują pranašauk.

Šie žodžiai vertė jaunimą pagalvoti. Bet į žmones kalbėjo ne vienas Kudirka.

Maironis viename eilėraštyje šitaip rašė:

"Miškas ūžia, verkia, gaudžia
Vėjas žalią medį laužia.
Nuliūdimas širdį spaudžia.
Lyg kad replėmis ją gniaužia.

Bet ne vien apie liūdesį lietuviai poetai dainavo. Maironis dar šitaip rašė:

"Užtrauksim naują giesmę, broliai,
Kurią jaunimas tesupras.
Ne taip dainuosim, kaip lig šiolei.
Kitas mąstysime dūmas.

Tarp visos eilės lietuvių poetų tais laikais man mėgiamiausias buvo Julius Janonis. Ypatingai man įstrigo jo:

"Trauk bėruti, trauk greičiau,
Ponų einant pamačiau.
Jis ir vėl mane rūgos,
Neišvarei nei vagos.

Kiek yra dirvoj vagų,
Tiek yra mano vargų
Trauk bėruti, trauk greičiau,
Ponui rūmus pastačiau.
Pats gyvent kur nėturiu,
Nors ariu, ariu, ariu...

(Bus daugiau)

Bomba į nacių lizdą

Nedidelė bomba sprogo pirmadienį Chicagos nacių, pasivadinusių "Amerikos socialistų baltųjų žmonių partija", office prie 2519 W. 71 Street, Marquette Parke.

Partijos sritinis direktorius Frank Collins pareiškė nuomonę, kad tą bombą bus numetęs vienas jaunuolis, kurs tą dieną iš ryto buvo atvykęs į ofisą ir prisistatė esąs "Studentų už demokratinę bendruomenę" draugijos narys. Nuostoliai padaryti nacių vyriausios būstinės frontiniam langui.

SKAITYK "NAUJIENAS" — JOS TEIKIA GERIAUSIAS, TEISINGIAUSIAS ŽINIAS

Prof. Vaclovo Biržiškos

SENŲJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA

Pirmajame tome yra 208 puslapiai, o antrajame 226 pusl. Abu tomai minkštuose viršeliuose parduodami už $4.00, o kietuose viršeliuose už $6.00.

Abi knygas gausite, jei pinigus pasiųsite tokiu adresu:

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street Chicago 8, Illinois

Su dideliu susidomėjimu yra perkamas ir skaitomas. POVILO LAURINAVIČIAUS 404 puslapių romanas

BE DRUSKOS

Kieti viršeliai — $4.00, minkšti — $3.50. 404 puslapiai.

Knygoje randame gyvai ir vaizdžiai aprašytas Lietuvos kraštas, miestiečių, kaimiečių ir dvasiškių išgyvenimai ir kit.

Romaną galima įsigyti arba užsisakyti NAUJIENOSE.

Prašome siųsti čekį arba Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608.

Now at GLASER'S

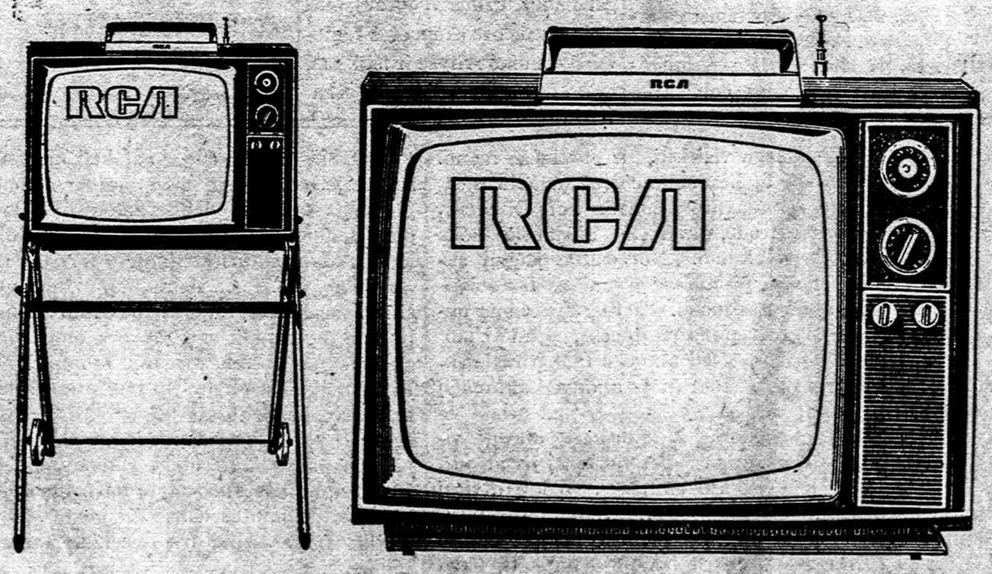

Lots of portable pleasure at a low, low price!

Portable perfect for yourself—gift perfect for anyone! The Entertainer offers a lot of viewing pleasure at a budget-pleasing price. Big 15"diagonal screen is designed into a compact, easy-to-carry cabinet. Traditional RCA performance and dependability from super power grid VHF and solid state UHF tuners. See this best-selling set soon—while it's still around.

The ENTERTAINER
Model AZ-051
15" diagonal picture

$ 99.88

COME IN TODAY! EASY TERMS

COURTEOUS SALESMEN TO SERVE YOU

LOW PRICES

GLASER'S FURNITURE AND APPLIANCE CO.

5115-5123 So. Kedzie Ave. PRospect 6-1790

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

INSURED

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka du didelius darbus. Pirma, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti.

Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuošimčius nuo mėnesio pirmos.

6% PER ANNUM ON SAVINGS CERTIFICATES OF $5,000. OR MORE, 2 YEAR MATURITY

5% UNIVEST TAUPYMO SĄSKAITOMS

Taupymo indėliai Apdrausti iki $20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Įsteigta 1923 metais Tel. 421-3070

Įstaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

NAUJIENOS
THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:
in Chicago $20.00 per year, $11.00 per six month, $6.00 per 3 months. In other USA localities $18.00 per year, $10.00 per six months, $5.00 per three months; Canada $20.00 per year; other countries $21.00 per year.

10 cents per copy, 10 c. on Saturday

Dienraščio kainos:
Chicagoje ir priemiesčiuose
metams $20.00
pusei metų $11.00
trims mėnesiams $6.00
vienam mėnesiui $2.00

Kitose JAV vietose:
metams $18.00
pusei metų $10.00
trims mėnesiams $5.00
vienam mėnesiui $1.75

Kanadoje:
metams $20.00
pusei metų $11.00
vienam mėnesiui $2.00

Užsieniuose:
metams $21.00
pusei metų $11.00
vienam mėnesiui $2.50

Naujienos eina kasdien, išskiriant sekmadienius. Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. Telef. HAymarket 1-6100.

Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Kainų – uždarbių kontrolės problema

Prezidento Nixono administracija dar visai neseniai buvo tvirtai įsitikinusi, kad ji galės pasireiškusias krašto ekonomijoje negeroves pašalinti tokiomis priemonėmis, kurios nesudarys didelių nemalonumų gyventojams. Bent jų milžiniškai daugumai.

Diagnozė negaluojančiai ekonomijai buvo visiškai aiškiai nustatyta: tai vis sparčiau didėjanti infliacija, kainų kilimas.

Paprastai kainos pradeda kilti, kai žmonės turi per daug pinigų, o pasiūla prekių sumažėja. Šiuo atveju nieko panašaus nebuvo: ir pinigų žmonės turėjo, ir prekių netrūko. Tik dėl kreditų suvaržymo (nuošimčių pakėlimo) įvairioms biznio įstaigoms buvo kiek sunkiau verstis: jų pelnai ėmė mažėti.

Administracijos ekonomistai, pasiremdami praeities patyrimais, laikėsi tos nuomonės, kad infliaciją bus galima sulaikyti paprastomis priemonėmis, iš dalies nustatant dirbančiųjų skaičių. Iš surinktų davinių ryškėjo išvada, jog kainų pastovumas žymiame laipsnyje priklauso nuo didesnio ar mažesnio nedarbo: gerais laikais, kai bedarbių beveik nėra, kainos prekėms ir patarnavimams paprastai kyla. Ir atvirkščiai: kai nedarbas didėja, tai kainų kilimas laipsniškai ima mažėti.

Jeigu iš tiesų yra toks santykis tarp kainų kilimo ir nedarbo, tai kodėl tos doktrinos nepritaikyti sunegalavusiai krašto ekonomijai, atseit, sulaikymui infliacijos, kurios pasekmėje kainos prekėms nesulaikomai kyla?

Ir toji doktrina buvo pritaikyta, dirbtiniu būdu didinant nedarbą. Kaip žinoma, federalinė valdžia skiria bilijonus dolerių įvairių projektų vykdymui. Sakysime, bilijonus dolerių valstijos gauna įvairios rūšies statybai, naujų kelių pravedimui (dar prezidento Eisenhowerio laikais naujų kelių pravedimui buvo paskirta 59 bilijonai dolerių, kurie turėjo būti išleisti per dešimt metų) ir įvairiems kitiems reikalams. Kai visiems tiems projektams mažiau beskiriama pinigų, tai savaime suprantama, jog tūkstančiai ir tūkstančiai darbininkų netenka darbo. Vadinasi, nedarbas padidėja.

Kaip tik mes tai matome šiandien: nuo to laiko, kai pasinešta nedarbo didinimu reguliuoti kainų kilimą, bedarbių skaičius padidėjo pusantru nuošimčiu. Bedarbių jau priskaitoma penki nuošimčiai visų dirbančiųjų!

Bedarbių skaičius žymiai padidėjo, bet tai nei kiek neprisidėjo prie infliacijos sulaikymo: kainos prekėms vis kyla, pragyvenimas brangsta. Vadinasi, doktrina, kad nedarbo sumažėjimas ar padidėjimas gali tiesiogiai kontroliuoti infliaciją, bent šiuo atveju nelabai patikima. Tą faktą pažymi žinomas ekonomistas profesorius John Kenneth Galbraith, savo straipsnyje, kurį išspausdino New York Times.

Bet jeigu Washingtono panaudotos priemonės infliacijai sulaikyti nedavė pageidaujamų rezultatų, tai kas turi būti daroma, kad būtų užkirstas kelias infliacijai ir vis labiau pasireiškiančiam ekonominiam atoslūgiui?

John K. Galbraith yra tos nuomonės, kad tik uždarbių — kainų kontrolė gali užkirsti kelią nesulaikomai infliacijai. Ir toji kontrolė turėtų būti griežta, visiems lygiai taikoma.

Kainų ir uždarbių kontrolė nėra tokia naujenybė, nauja priemonė negaluojančiam krašto ūkiui tvarkyti. Atvejų atvejais ji buvo panaudota įvairiuose kraštuose. Buvo ji panaudota ir Amerikoje. Tad apie kontrolių sėkmingumą ar nesėkmingumą galima kalbėti pasiremiant faktais.

Kai po antrojo pasaulinio karo uždarbių ir kainų kontrolė buvo atšaukta, prezidentas Trumanas pareiškė, jog tokia kontrolė yra labai komplikuota ir labai sunkiai įgyvendinama. O daugiausia patyrimo turįs kontrolės reikaluose Charles B. Bowles (jis buvo kainų kontrolės administratorius) pareiškė, jog jį šiurpas nukratąs, kai jis pagalvojąs apie kontrolės įvedimą. Pateisinamos jos, esą, gal būtų tik tuo atveju, kai kraštas atsidurtų katastrofiškoje padėtyje.

Taigi, turime dvi griežtai priešingas vieną kitai nuomones dėl kontrolių praktiškumo, jų naudingumo pašlijusiam krašto ūkiui tvarkyti. Būdinga ir tai, kad abu tų nuomonių reiškėjai yra pasižymėję asmenys, kurie yra gerai susipažinę su krašto ekonomijos reikalais.

Tiesa, Bowles kalba apie vykdymą tokios kontrolės, kokia karo metu buvo numatyta Kongreso išleistame įstatyme. Ta kontrolė, kaip gyvenimas parodė, buvo labai nevykusi, nes ir pats įstatymas buvo nevykęs, turėjo labai daug spragų, kuriomis visokie pelnagaudos bei spekuliantai ir pasinaudojo. Prekės buvo slepiamos (ypač maisto produktai) ir slapta pardavinėjamos tiems, kurie daugiau mokėjo. Vadinasi, klestėjo vadinamoji "juodoji rinka".

Bet kas dėlei to buvo kaltas?

Prezidentas Trumanas gal į tą klausimą tinkamiausiai atsakė, pareikšdamas, jog priimtas kontrolei vykdyti įstatymas buvo labai nevykęs, todėl ir nebuvo populiarus bei neturėjo pasisekimo.

Kainų ir uždarbių kontrolės nesėkmės ir trūkumai, kurie pasireiškė karo metu, aišku yra žinomi Galbraith'ui. Nežiūrint to, jis yra įsitikinęs, kad tik kontrolės įvedimu Amerika pajėgs sulaikyti infliaciją ir nugalėti kitas negeroves, kurios kamuoja krašto ūkį. Savaime taip pat suprantama, kad jis stoja už priėmimą visais atžvilgiais geresnio ir tobulesnio kontrolės įstatymo, negu buvo tas, kuris veikė 1943 — 1946 metais.

J. PUŽINAS

PADĖTIS OKUPUOTOJE LIETUVOJE

(Santvarka, indoktrinacija, rusinimas)

Vienos paskaitos metu neįmanoma bent kiek išsamiau apžvelgti visas okupuotos Lietuvos gyvenimo sritis. Ryškiausiam vaizdui atkurti nepakaktų ir keliolikos valandų. Todėl savo trumpame pranešime ribosiuos iškėlimu tų reiškinių, kurie apsprendžia okupuoto lietuvio gyvenimą ir turi lemiamos reikšmės jo tautinei buičiai.

Kas tai yra Sovietų Sąjunga?

Pirmiausia išsiaiškinkime, kas gi yra "Sovietų Socialistinių Respublikų Sąjunga"? Glaustas atsakymas: Sovietų Sąjunga yra pagal komunizmo principus politiškai, visuomeniškai ir ūkiškai pertvarkyta ir dar labiau išplėsta carinės Rusijos imperija, laikanti pavergusi apie pusantro šimto tautų bei smulkesnių etninių grupių Europoje ir didžiuliuose Azijos plotuose. Sovietų Sąjungą sudaro 15 "sovietinių respublikų", 20 "autonominių respublikų", 8 "autonominės sritys" ir 10 "nacionalinių apygardų". Iš visų "respublikų" didžiausia "Rusijos Sovietinė Federatyvinė Socialistinė Respublika", kurios federacijon įeina 13 "autonominių respublikų" (Totorių, Baškirų, Dagestano, Buristų-Mongolų, Kabardinų, Komių, Marių, Mardvių, Šiaurės osetų, Udmurtų, Čuvašų, Jakutų, Karelų), 6 "autonominės sritys" ir Karaliaučiaus (Kalingrado) sritis. Tai tiek tautų ir sričių virškina tik viena Rusijos "Federatyvinė Respublika". 1970 m. sausio 15 d. surašymo duomenimis, Sovietų Sąjungoje rasta 241,477,000 gyventojų. Nors rusai tesudaro vos apie pusę visos Sovietų Sąjungos gyventojų, bet jie, remiami Raudonosios armijos, budrios policijos ir pavergtose tautose surastų ištikimų talkininkų, kontroliuoja visas vad. "sovietines respublikas", "autonomines respublikas", "autonomines sritiis" ir "nacionalines apygardas". Kad ir konstitucijoje pasakyta, jog Sovietų Sąjunga yra "socialistinė darbininkų ir valstiečių valstybė", bet iš tiesų ji yra rusų kontroliuojamos komunistų partijos diktatūrinė ir imperialistinė valstybė.

Okupacinė santvarka

Sovietai, 1940 m. birželio 15 d. karine jėga okupavę Lietuvą ir rugpiūčio 3 d. įjungę ją į Sovietų Sąjungą, tuojau įvedė sovietinės santvarkos sistemą. Žemė, bankai, pramonės ir prekybos įmonės nusavintos, pertvarkyti visų mokyklų mokymo planai, išmestos tikybos pamokos, įvesta rusų kalbos, komunistų partijos istorijos, marksizmo-leninizmo kursai. Lietuva paskelbta kaip "suvereni unitarinė darbininkų ir valstiečių valstybė, savarankiškumo ir lygiateisiškumo pagrindu su kitomis tarybų socialistinėmis respublikomis sudaranti sąjunginę valstybę", tačiau absoliuti "suverenumo" vykdymo kontrolė priklauso Sovietų Sąjungos Komunistų partijai. Lietuvos Komunistų partija nėra savarankiška organizacija, ji tėra Sovietų Sąjungos Komunistų partijos dalinys — jai privalomi visi maskvinės partijos organų nutarimai. Okupuotoje Lietuvoje ir nariai priimami ne į Lietuvos Komunistų partiją, bet į Sovietų Sąjungos Komunistų partiją. 1968 m. sausio 1 d. Lietuvos Komunistų partijai priklausė 105,418 narių bei kandidatų, taigi, tič 3.5% visų Lietuvos gyventojų. Partijoje buvo 69,811 lietuvių (66.3%) ir 35,-607 rusai, žydai ir kitų tautybių ėmonės (33.7%). Taigi, daugiau kaip trečdalis nelietuvių. Partiečių mokslinis išsilavinimas menkas: net 28.2% tėra baigę ar lankę pradžios mokyklą, 51.9% baigę ar lankę vidurinę mokyklą ir tik 19.8% baigę ar lankę aukštąjį mokslą (Mažoji Lietuviškoji Tarybinė Enciklopedija, II tomas, Vilnius, 1968, p. 386). Partinio švietimo tinklas plačiai išskleistas visame krašte. Partinis apmokymas suskirstytas į tris grandis: pradinį, vidurinį ir aukštąjį. 1967/68 mokslo metais pradinio apmokymo 1,583 politinėse mokyklose bei rateliuose buvo 29,413 klausytojų, vidurinio politinio švietimo 2,702 marksizmo-leninizmo pagrindų mokyklose ir aukštesnio tipo rateliuose turėta 55,775 klausytojai ir aukštojo partinio apmokymo 1,058 marksizmo-leninizmo universitetuose, partinio aktyvo mokyklose, seminaruose mokėsi 31,-921 žmogus. Tose partinio švietimo grandyse mokslas trunka 2-4 metus (MLTE, II, 1968, p. 385). Atsakingų partinių pareigūnų kadrų kalvė yra Aukštoji partinė mokykla Vilniuje, 1962 m. perorganizuota į "tarprespublikinę". Joje ruošiami partiniai, sovietiniai, komsomolo ir spaudos darbuotojų kadrai ne tik okupuotai Lietuvai, bet Latvijai ir Estijai. Be to, prie mokyklos veikia paruošiamieji kursai partiniams ir sovietiniams darbuotojams ir zoninė mokykla komsomolo kadrams ruošti Pabaltijui. Karaliaučiaus sričiai ir net "Rusijos Sovietinei Federatyvinei Socialistinei Respublikai" (Sovetskaja Litva, 1968.IX. 28). Daug Lietuvos Komunistų partijos narių mokosi ir kitose Sovietų Sąjungos aukštosiose partinėse mokyklose. Vien tik Maskvos aukštojoje partinėje mokykloje 1944—1967 m. baigė 668 okupuotos Lietuvos vadovaujantieji darbuotojai. Aukštąją partinę mokyklą Leningrade baigė 26, Minske — 39 iš Lietuvos komandiruoti klausytojai (MLTE, II, 1968, p. 385). Taigi, rinktiniai žmonės, per kelerius metus išėję plačius marksizmo-leninizmo kursus, tampa vad. "mokslinio komunizmo" propagandistais, užima vadovaujamas vietas įvairiose okupuotos Lietuvos gyvenimo srityse ir ištikimai vykdo Maskvos centrinių organų įsakymus. Štai pagrindiniai Lietuvos Komunistų partijos valdomieji organai: 1. LKP Centro Komitetas, susidedąs iš 131 nario, jų tarpe 35 rusų (1966 m.); 2. LKP Centro Komiteto Sekretoriatas, į kurį įeina 5 nariai; pirmuoju sekretoriumi yra Antanas Sniečkus, o antruoju — Vasilij Charazov, Maskvos skirtas prižiūrėtojas; 3. LKP Centro Komiteto Biuras, sudarytas iš 9 narių ir 4 kandidatų; 4. LKP Centro Komiteto skyriai, lyg kokios ministerijos: Organizaciniopartinio darbo; Propagandos ir agitacijos; Mokslo ir kultūros; Pramonės-transporto; Statybos ir miestų ūkių; Lengvosios ir maisto pramonės; Žemės ūkio; Prekybos ir buitinio aptarnavimo; Administracinių organų ir kt. Be skyrių vedėjų, bent kelių jo pavaduotojų, skyriuose dirba nemaža instruktorių, inspektorių ir kitokių pareigūnų, kurie prižiūri partijos darbą miestuose ir rajonuose. Keletas skyrių vedėjų, daugumas skyrių vedėjų pavaduotojų ir visa eilė inspektorių bei instruktorių yra rusai — Maskvos skirti vadovai bei darbo prižiūrėtojai. LKP tinklas plačiai aprėpia visų okupuotos Lietuvos teritoriją: 7 miestuose ir 44 rajonuose yra LKP miestų ir rajonų komitetai, kuriems vadovauja pirmieji sekretoriai, padedami dviejų sekretorių, kurių vienas paprastai būna rusas. Pagaliau visose įstaigose, organizacijose, įmonėse yra vad. pirminės partinės organizacijos, kurių 1968 m. yra buvę net 5.132. Žmones darbams parenka kadrų skyriai. Tuo būdu, visa okupuota Lietuva yra absoliučioje partijos kontrolėje.

Aktyvus partijos pagalbininkas ir jos prieauglis yra komsomolas, oficialiai vadinamas "Lietuvos Lenino Komunistinio Jaunimo Sąjunga". 1968 m. vasario 28-29 d. Vilniuje įvykusiame XV-tame Lietuvos komsomolo suvažiavime išrinktas Centro Komitetas iš 111 narių (jų tarpe 26 rusai bei kitataučiai) ir 5 narių Centro Komiteto Sekretoriatas. Pirmuoju sekretorium yra lietuvis Vaclovas Morkūnas, bet jo pavaduotojas ir prižiūrėtojas — rusas Jurij Betav. Į komsomolą yra susitelkęs jaunimas nuo 14 iki 28 metų amžiaus. 1968 m. pradžioje okupuotos Lietuvos komsomolui priklausė 253,501 jaunuolis bei jaunuolė.

(Bus daugiau)

SKAITYK PATS IR PARAGING
KITUS SKAITYTI
NAUJIENAS

VLADAS CIVINSKAS

BRANGIEJI AKMENYS

12

Didžiausias iš visų Brazilijoje rastų akmenų yra Getulo Vargas, 1938 m. rastas Rio Santo Antonio kasyklose Minas Geraes provincijoje ir pavadintas tuometinio Brazilijos prezidento vardu. Šis akmuo yra 726.6 karatų dydžio, puikaus skaidrumo, 5.5 x 5 x 2.5 cm. didumo. Akmens spalva balta, tik pakraščiuose du gelsvi ruoželiai, lengvai pašalinami šlifuojant. Toliau pagal dydį seka Star of the South rastas Bagegem kasyklose ir sveriantis 254 kt., Star of Egypt — 250 kt., Star of Minas — 179,3 kt., Minas Geraes — 172, 5 kt., English Dresden — 119.5 kt. ir kt. Bet garsusis Braganza, rastas Brazilijoje ir iki šiol buvęs Portugalijos karūnos pažiba, dydžio sulig vištos kiaušinio ir sveriantis 1680 kt., paaiškėjo esąs bespalvis topazas.

Kur deimantai bebūtų randami, upių vagose, upių šlaituose ar kalnuose, jų kasimo ir plovimo metodai tie patys, o organizacija priklauso nuo turimų kapitalų.

Upių vagose pagrindiniai darbai atliekami sausros periodu tarp gegužės ir rugsėjo mėnesio. Šiam tikslui iškastais kanalais ir užtvankomis upė nukreipiama į šalį, o jos vagoje renkamas deimantingas žvyras ir sprogdinamos deimantingos uolienos, trupinamos į smulkiausius gabalus ir gabenama į aukštesnes vietas. Lietingu periodu visa ši suvilktų žemių ir susmulkintų uolienų masė plaunama vandeniu, kol molis ir kitos priemaišos išsiskiria iš sunkesnių mineralų, palikdamos tarp jų deimantus ir kitus brangiuosius akmenis. Iš šios suaižėjusios ir išplautos masės deimantai surenkami rankomis.

Lygiai tokiu būdu deimantai renkami ir upių krantų šlaituose. Tik čia dažnai vandenį reikia atvesti iš aukštesnių vietų ir juo nuplauti nereikalingas žemes. Kur deimantai randami tiktai šlaitų žvyrynuose, darbas žymiai lengvesnis, bet uolų sprogdinimas, smulkinimas ir trupinimas pareikalauja daugiau laiko ir geresnių priemonių. Po daugelio deimantingos masės plovimų ir perplovimų vandeniu kanalų ir dubenių dugne lieka tik sunkesnieji mineralai, iš kurių išrinkti brangiuosius trupinius jau nesunku. Lygiai taip pat deimantai kasami ir kalnuose. Jei pasitaiko rasti deimantų vietose, kur nėra vandens, ten aukštesnėse vietose statomi vandeniui surinkti rezervuarai ir po lietaus periodo mediniais kanalais vanduo nuvedamas žemyn. Pagrindinės darbo priemonės tokios, kaip ir prieš šimtą metų: kirka, kirvis, kastuvas, pintinė žemei išnešti, dubuo deimantams plauti ir sprogmens uoloms sprogdinti. Mašinų ir kitų technikos pagerinimų sutinkama labai retai. Platesniam mašinų panaudojimui yra priešinga gamta ir kasyklų pobūdis. Beveik visi Brazilijos deimantų laukai yra kalnuotose ir sunkiai prienamose džiunglėse, toli nuo didesnių miestų ir geresnių kelių, ir į jas pristatyti mašinas yra per brangu. Taip pat deimantingi sluogsniai visur nestori, deimantai greit išsibaigia, ir jų ieškotojams reikia keltis iš vietos į vietą. Tokiose sąlygose kiekvieną kartą paskui save gabentis ir mašinas būtų per sunku. Deimantų kasykloms daug paprasčiau samdytis gyvąją darbo jėgą, kuri Brazilijos provincijose gana pigi, ir apsieiti be didesnių techniškųjų pagerinimų.

Ir vis dėlto dabar kasyklose darbas žymiai lengvesnis ir mažiau pavojingas, negu prieš keliasdešimt metų. Technikos laimėjimai pasiekia ir tolimiausius užkampius ir teikia daug palengvinimų. Ištobulėjus oriniam susisiekimui, dabar žmonėms nereikia savaites ir mėnesius keliauti per džiungles, nes visos kasyklos pasiekiamos per kelias valandas. Kasyklų aprūpinimas maistu, medikamentais, darbo priemonėmis ir visais kitais reikmenimis dabar jau ne problema. Kokiame krašto užkampyje kasyklos bebūtų, kiekvienoje iš jų yra radio siųstuvas ryšiui su civilizacija. Ligų ir nelaimių ištiktiems dabar lengviau susilaukti gydytojo ir lengviau pasiekti ligonines. Senieji portugalų valdžios įvesti dekretai galutinai panaikinti 1834 m. Dabar deimantų ieškoti ir surastus laukus eksploatuoti leidimas labai pigus, ir jį gali gauti kiekvienas.

FANTASTIŠKI ATRADIMAI PIETŲ AFRIKOJE

1867 m. pavasarį Pietų Afrikoje būro Daniel Jacobs vaikai, žaisdami prie Oronge upės, rado nedidelį pilkšvą akmenėlį, kitokį, negu visi kiti, ir parsinešė namo. Tarp žaislų besimėtančių akmenėlių susidomėjo kaimynas Schalk van Niekerk, kuriam atrodė, kad čia tikriausiai koks brangusis akmuo. Norėdamas įsigyti akmenėlį, jis pasiūlė už jį pinigų, bet šeimininkė tik nusijuokė. "Jei už kiekvieną akmenį, kurių pilna paupiuose, pradėsi mokėti pinigus, greit neturėsi už ką nusipirkti druskos", sakė ji ir atidavė akmenėlį veltui.

Van Niekerk šį akmenėlį aprodė visiems kaimynams, bet vieniems jis atrodė, kaip ir visi kiti akmenys, o kiti atvirai juokėsi iš jo naivumo. Keliaujantis pirklys John O'Reilly, šiaip visokių daiktų žinovas, taip pat nenorėjo patikėti, kad akmenėlis būtų ko vertas, bet sutiko pabandyti jį parduoti, ypač kai van Niekerk pasiūlė gautus pinigus pasidalyti pusiau. Bet ir pirkliui sekėsi ne geriau, nors jis apvažinėjo plačiausias apylinkes ir akmenėlį aprodė šimtam žmonių. Tik Colesberg komisionierius Lorenzo Boyes atkreipė dėmesį į nepaprastą akmens kietumą ir jį pasiuntė į Grahamstown mineralogui M. A. Atherston ištirti.

Tai ir buvo pirmasis juodajame kontinente surastas deimantas. W. A. Atherston tuojau pat nustatė, kad akmuo yra puikios kokybės ir sveria 21.73 kt. Iš O'Reilly jį nupirko Kapštato gubernatorius sir Philip Wodehouse už 500 svarų, kas tuo metu buvo didžiuliai pinigai, ir dar tais pačiais metais akmuo buvo išstatytas Paryžiaus parodoje.

Bet nei šis akmuo, nei keli mažesni, rasti toje pat Orange upėje, nesukėlė rimtų įtarimų, kad tose vietose galėtų būti daugiau deimantų. Ir tik 1869 m. pradžioje, kai vienas aviganis Zenfontein farmoje rado didelį 83.77 kt. deimantą, žinia apie šiuos pasakiškus radinius pasklido visame pasaulyje. Schalk van Niekerk tuojau nuskubėjo pas minėtą aviganį ir nupirko iš jo akmenį už 500 avių, 10 jaučių ir 1 arklį, kas buvo pasakiški turtai vargšui radėjui. Bet van Niekerk šį deimantą pardavė Hopetown mieste Lilieenfeld kompanijoje už 56.000 dol., kas anuo metu buvo tikras lobis. Šis deimantas dabar žinomas Star of South Afrika vardu, ir jo vertė neįkainuojama.

(Bus daugiau)

BRANGENYBIŲ PREKYBA
T E R R A
Savininkai V. ir U. CIVINSKAI
Brangieji akmenys — Aukso ir kt. papuošalai — Šveicarų laikrodžiai. Taip pat — kristalas, sidabras, porcelianas ir visos kitos dovaninės prekės.
TERRA, 3237 W. 63rd St., Chicago, Ill.
Telef. 434-4660

Skaitykite ir platinkite
Dienraštį
"NAUJIENAS"

DR. ANNA BALIŪNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telef.: PRospect 8-3229
Rezid. telef.: WAlbrook 5-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto, nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta. Ligonius priima tik susitarus.

Rez. tel. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building). Tel. LU 5-6446
Priima ligonius pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti 374-8012

DR. S. BIEŽIS
Telef.: PRospect 8-1717
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tiktai antradieniais ir penktadieniais. Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEmlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS.
Pirmad., ketvirtad. nuo 1—4 ir 7—9, antrad., penktadienį nuo 1—5, treč. ir šeštad. tiktai susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėmė optometristas
DR. EDMUND E. CIARA
2709 W. 51st STREET
Tel.: GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Pirm., ketv. 1—4, 7—9, antrad., penkt. 10—4, ir šeštad. 10—2 val.

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1—4 popiet ir 6—8 val. Treč. ir šeštad. uždaryta
Ofiso tel.: PArtsmouth 7-6000
Rebid. telef.: GArden 3-7278

Tel. ofiso: PR 8-7773; rez.: PR 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
Priima tik susitarus.
Valandos: pirmad., ketvirtad., 5—8, antrad. 2—4.

DR. ED. MARKUNAS
LIETUVIS OPTOMETRISTAS
4018 N. Lincoln Avenue
Chicago, Ill. 60618 Tel. 525-0952

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801.
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmad. ir penktad. nuo 2 iki 8 v. p. p., antrad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 11 ir nuo 4 iki 8, o šeštadienį nuo 9 iki 12 val.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVIŠKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA
OFISAS 2454 WEST 71st ST.
Val.: antrad. nuo 2—5 po pietų, ketvirtad. nuo 6—8 vak.
Ofiso telef.: 776-2880
Naujas rez. telef.: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 West 71st St.
Tel. 925-8296
Valandos: 2—8 val. vak. Penktadienį 10—12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Sekmadieniais ir trečiadieniais uždaryta.
Rez. tel.: WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antrad., trečiad., ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telef.: HEmlock 4-2123
Rezid. telef.: Gibson 8-6195
Priima ligonius pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefonu HE 4-2123, jei neatsiliepia, tai telef. GI 8-6195

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BIČIULIS

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandažai. Speciali pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9—4 ir 6—8. Šeštadienais 9—1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: PRospect 6-5084

MOVING
Apdraustas perkraustymas iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 W. 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Laidimai — Pilna apdrauda
ŽEMA KAINA
R. ŠERĖNAS
2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-8063

GRADINSKAS
ORO VĖSINTUVAI
TINKĄ IR Į
SENIAUSIUS NAMUS
2512 W. 47 ST. — FR 6-1998
LIETUVI, EIK PAS LIETUVĮ!

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA, 1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10—11 val. ryto. — Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Vakaruškos: Pirmadieniais 7 v. v.
Tel.: HEmlock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

ŠIĄ VASARĄ TRYS EKSKURSIJOS
Į LIETUVĄ
Gegužės 28, liepos 14 ir rugpiūčio 31
Kiekviena kelionė tęsis 21 dieną. Vietų skaičius ribotas. Registruokitės tuojau. Išrūpiname leidimą ilgesnį laiką pabūti Lietuvoje. Paruošiame dokumentus atsikviesti gimines į Ameriką.
Kreipkitės į
WALTER RASK - RAŠČIAUSKĄ
AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 So. Western Ave.
Chicago, Illinois 60643
Tel. 238-9787-8

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BIČIULIS

Lietuvos generalinis konsulas Dr. Petras Daužvardis kalba Lithuanian Plaza iškilmių metu. Programai vadovavo Illinois seimo atstovas Frank Savickas. Specialiai pastatyton estradon buvo pakviesti rinktiniai svečiai. Paveiksle matome Chicagos visuomenės veikėjus ir politikus.

Foto M. Nagys

Lithuanian Plaza atidarymo iškilmės

Š. m. birželio 7 d. Marquette parke, prie Dariaus - Girėno paminklo„ įvyko Lithuanian Plaza atidarymo iškilmės. Nuo paminėtos dienos gatvės nuo California iki Rockwell, pradedant Marquette park Rd. ir baigiantis 71 gatve, oficialiai vadinsis Lithuanian Plaza. Iškilmes atidarė adv. Kerelis. Amerikos ir Lietuvos himnus giedojo Algirdas Brazis. Angliškai ir lietuviškai sukalbėjo maldą Tėviškės liuteronų — evangelikų parapijos klebonas kunigas Ansas Trakis.

Chicagos burmistro proklamaciją, liečiančią Lithuanian Plazos atidarymą, perskaitė Marius Kasniūnas. Cook apskrities prezidento (viršininko) tuo pačiu reikalu proklamaciją skaitė jauna tautiškais rūbais apsirengusi mergaitė Bacevičiūtė. Buvo atnešta prie estrados, be Amerikos ir Lietuvos vėliavų, ir dar aštuonios įvairių lietuviškų organizacijų vėliavos.

Adv. Kerelis pradėjo savo kalbą šiais žodžiais: "Lietuvių Bendruomenės Marquette Parko apylinkės pastangomis buvo išrūpinta Lithuanian Plaza pavadinimas"...

Čia reikėtų truputį stabtelėti ir pastebėti, kad LB savintis kito asmens darbų nereikėtų. Iš visai patikimų šaltinių patirta, kad L. Bendruomenės pora asmenų teikėsi tik su burmistru nusifotografuoti. Tai ir visos jų "pastangos". Tikrumoje šį reikalą judino ir iki galo privedė jaunuolis Marius Kasniūnas, žinomo žurnalisto Vytauto Kasniūno sūnus. Jis nuolat prašė pagalbos tos apylinkės aldermano Stascuk. Pastarasis susižavėjęs jaunuolio pastangomis ir rūpesčiu pradėjo spausti Chicagos miesto burmistrą ir kitus pareigūnus ir pagaliau buvo išrūpintas Lithuanian Plaza pavadinimas. Praeitą šeštadienį Chicagos Today taip pat pažymėjo, kad jų Marius Kasniūnas prašęs lietuvių apgyventą kampelį pavadinti Lithuanian Plaza. Apie jokias L. Bendruomenes ten visai teisingai ir neminima.

Tiesa, prieš maždaug 15 metų Stanley Pieža ir dar kas tai buvo sugestionavę, kad lietuviai privalėtų gauti Lithuanian Plaza. Bet tos sugestijos ir liko tik sugestijomis. Nepaminėjimu šio jaunuolio pavardės jam pačiam ir jo artimiesiems padaryta moralinė skriauda, o pašaliniams žinantiems visą reikalą, didelis nusistebėjimas. Manau, kad tuo klausimu bus ir daugiau pasisakyta.

Po to kalbėjo angliškai ir lietuviškai Lietuvos konsulas Petras Daužvardis, kuris savo kalboje pažymėjo, kad pagal Alekso Ambrozės teigimą 18 lietuvių atvyko į Chicagą jau net 1870 m. Taigi šiemet sueina lygiai 100 metų. Baigdamas kalbą, apeliavo į Amerikos žmones, kad mūsų tėvynei Lietuvai padėtų atgauti laisvę ir nepriklausomybę. Tolesnę programą vedė Frank Savickas.

Dar kalbėjo: Cook apskrities prezidentas (viršininkas) Dunne. Po jo kalbos lietuviai įteikė jam dovanėlę. Kokią jis gavo dovaną, neteko patirti. Dar kalbėjo Cook apskrities iždininkas Kucharski, burmistro įgaliotas Madigan, pasirėmęs rementais (per hipių riaušes sužalotas) miesto valdininkas Elrod, Bronius Nainys, Jonas Jasaitis, adv. Kal ir kiti.

Tarp kalbų Leokadijos Brazdienės vadovaujami jaunuoliai pašoko tris tautinius šokius. Lietuvos operos vyrų choras sudainavo tris dainas.

Iš aikštės į padanges buvo leidžiami spalvoti geltoni žali raudoni, primeną mūsų vėliavą, balionėliai.

Baigiant minėjimą buvo išsaukti visi asmens vienu ar kitu būdu prisidėję prie Lithuanian Plaza išrūpinimo ir asmenų dalyvavusių iškilmėse pavardės. Deja ir čia Marius Kasniūnas nebuvo paminėtas. Visas minėjimas užbaigtas, angliškai ir lietuviškai meldžiantis katalikų kunigui Naudžiūnui.

Garbės prezidiume sėdėjusius suskaičiavau. Iš viso buvo 45 asmens, jųjų tarpe vienas juodukas, kažkokio Wardo aldermanas. Žmonių galėjo būti apie 4000. Tai tik bendras minėjimo aprašymas. Tikiu, kad iš rengėjų tarpo kas nors parašys daug plačiau.

Stasys Juškėnas

Bulvė

Bulvė priklauso Solanum giminei, kuriai taip pat yra priskiriama egg plant, pamidorai, raudonieji pipirai, beladona, tabakas ir petunija.

Pirmieji, kurie pradėjo valgyti bulves, buvo ispanai, gyvenę Kolumbijoje. Tačiau bulvės jau buvo žinomos indijonų, kurie gyveno Sorocotos kaime, Magdelenos Slėnyje, Kolumbijoje. Iš Pietų Amerikos ispanai bulvę atvežė į Naująjį pasaulį 1570 metais. Ispanijoje bulvė pradžioje buvo naudojama, kaip dekoratyvinis augalas, ir tik italai pradėjo bulvę vartoti maistui. Kaip bulvė pasiekė Angliją, nėra tikrai žinoma, manoma, kad Sir Walter Raleigh bulvę importavo iš Ispanijos ar Italijos.

Europoje bulvei truko ilgą laiką, kol ji buvo priimta ir pradėta auginti. Septynerių metų karo metu bulvė buvo pervežta į Prūsiją. (1763) Švedijoj tik vyriausybės įsakymu bulvę pradėjo auginti ir vartoti. Tačiau labiausiai mėgiama bulvė pasirodė Airijoj. Nuo 1840 m. Airija augina ir vartoja bulvę, kaip vieną iš pagrindinių maisto produktų.

Jungtinėse Valstybėse ypač dabar, kai visi saugoja svorį, bulvės vartojimas yra žymiai sumažėjęs. Jungtinės Amerikos Valstybės suvartoja maždaug 100 svarų bulvių žmogui. Prancūzija, Vokietija ir Centrinė Europa suvartoja bulvių keturis kartus daugiau, negu Jungtinės Amerikos Valstybės.

(Liet. Gyd. Biuletenis Nr. 2)

— *Vytas Orentas ir Kazys Kasakaitis* ne tik patys įsigijo kvietimus į Lietuvos okupacijos 30 metų sukakties progą ruošiamą akademiją — vakarienę birželio 13 d. Sheraton viešbutyje, bet taip pat jie apmokėjo dviem lietuvaitėm, dalyvaujančiom garbės svečių palydoje kvietimus į minėtą akademiją — vakarienę. Lietuvos okupacijos 30 metų sukakties minėjime, baisiųjų birželio įvykių prisiminime ir Lietuvių Tautos Genocido parodos atidaryme, birželio 13 d. 5 val. 30 min. Sheraton viešbutyje dalyvaukime kuo skaitlingiausiai. Tai įpareigoja mus kenčianti lietuvių tauta.

Lithuanian Plaza iškilmių metu šoko Lietuvių Tautinių šokių studentų ansamblis. Paveiksle matome šokėjus ir šokėjas, sustojusius Dariaus - Girėno paminklo aikštelėje.

Foto M. Nagys

"NAUJIENAS" SKAITO VISŲ SROVIŲ ŽMONĖS: DARBININKAI, BIZNIERIAI, PROFESIONALAI, DVASININKAI, VALSTYBININKAI, MOKSLININKAI. JIE ŽINO, KAD "NAUJIENOS" PADUODA TEISINGIAUSIAS ŽINIAS IR GERIAUSIUS RAŠTUS.

Susirinkimų ir parengimų
PRANEŠIMAI

— Chicaos Lietuvių Našlių ir Našliukių Drauiško Klubo pusmetinis susirinkimas įvyks birželio mėn. 12 d., penktadienį, 8 val. vak. Hollywood salėje, 2417 West 43rd St. Nariai ir nares kviečiami gausiai atsilankyti. Išgirsite komisijų raportus, aptarsite klubo reikalus ir kitus klausimus. Susirinkimui pasibaigus, bus šokiai su vaišėmis, grojant Jurgio Joniko orkestrui.

M. Urbelis, rašt.

GĖLININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandoje gražiausios gėlės ir vainikai, antkapių papuošimai ir sezoninės kapams gėlės.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220

GUŽAUSKŲ
BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
GĖLĖS VISOMS PROGOMS
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telef.: GRoovehill 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOwnhall 3-2108-9
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktoriai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-3600 REpublic 7-3601

EUDEIKIS
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA
Laidotuvių direktoriai:
DOVYDAS P. GAIDAS GERALDAS F. DAIMID
4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741 - 1742
4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAfayette 3-0440
MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicagos Lietuvių Laidotuvių Direktorių Associacijos

AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ
★
TURIME KOPLYČIAS VISOSE MIESTO DALYSE

PETRAS BIELIŪNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLympic 2-1003

STEP. C. LACK IR SŪNŪS
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE VIrginia 7-6672

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

P. J. RIDIKAS
3354 So. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

VISI LIETUVIAI BIZNIERIAI
GARSINKITĖS NAUJIENOSE

Marquette Parko Namų Savininkų suruošta̱ne Spaudos baliuje organizacijos vadovybė, spaudos, radijo atstovai ir svečiai. Iš kairės stovi: Albertas, Kerelis, Feliksas Daukus Charles P. Kal, Michael Medigan, Juozas Bacevičius, Aldona Daukus, Algirdas Budreckas, Antanas Stakėnas, Juozas Bagdžius ir Pranas Šulas.
Nuotrauka A. Gulbinsko

Namų Savininkų spaudos balius

Marquette Parko Lietuvių Namų Savininkų organizacija š. m. gegužio mėn. 23 d. surengė spaudos vakarą. Marquette Parko parapijos salė buvo pilna svečių. Stalai buvo papuošti degančiomis žvakėmis. Nuotaika šventadieniška ir pakili.

Vakare atidarė inž. Albertas Kerelis. Jis pasveikino susirinkusius ir pakvietė pirm. J. Bacevičių tarti žodį. Juozas

Marqcette Parko Namų Savininkų organizacijos Spaudos baliaus šeimininkės: Irena Kerelienė, Helen Kal, Stasė Bacevičienė, Aldona Daukienė ir Bronė Barakauskienė.
Nuotrauka A. Gulbinsko

Bacevičius savo kalboje prisiminė lietuvių tautos garbingą praeitį ir dabartį.

Marquette Parko Namų Savininkų organizacijai daug nudirbusiam ir ilgamečiui teisiniam patarėjui adv. Ch. Kal buvo įteiktas garbės pažymėjimas. Adresą įteikė pirm. J. Bacevičius kartu su vicepirm. inž. A. Kereliu. Apdovanotasis dėkojo, prisiminė organizacijos kūrimosi istoriją ir visus kvietė labiau susirūpinti apnuodytu oru Chicagoje. Buvo pristatyti ir paprašyti tarti žodį spaudos ir radijo atstovai.

Pranas Šulas, kalbėdamas Sandaros vardu, prisiminė I Pasaulinio Karo laikotarpį, kuomet Bostone kilo idėja kovoti už Lietuvos nepriklausomybę. Tuomet pradėta leisti Sandara. 1930 m. Sandara buvo perkelta į Chicagą, kurią leisti ir redaguoti apsiėmė Mykolas Vaidyla. Jis ir iki šiol tas pareigas eina. Jis paskaitė A. Vienažindžio eilėraštį "Kur prapuolė tas kelelis".

Algirdas Budreckas, kalbėdamas Naujienų vardu, priminė spaudos didelę reikšmę išeivijoje, akcentuodamas, kad be spaudos išnyktų ir lietuviškas žodis. Jis pasidžiaugė, kad Marquette Parko Namų Savininkų organizacija ruošia spaudos vakarą ir remia lietuvišką žodį. Šio vakaro gautas pelnas bus skiriamas spaudai ir radijo programoms paremti. Toks padarytas spaudai paremti gestas turėtų būti pavyzdys ir paraginimas visoms kitoms lietuviškoms organizacijoms. Baigdamas padėkojo ir palinkėjo organizacijos vadovybei sėkmingo darbo.

Feliksas Daukus visus pasveikino ir pareiškė, kad plačiau apie tai pakalbės per radi ją.

Vėliau buvo pavakarieniauta ir orkestrui grojant pasišokta.

Vakaras praėjo linksmoje ir pakilioje nuotaikoje.

Šis nuopelnas priklauso dar bščiai ir lietuvybei susipratusiai organizacijos vadovybei.

Algirdas Budreckas

JUOZAS (JOE) JURAITIS

Nebrangiai ir greitai taiso Volkswagenus, Volvus, Mercedes, Porschus ir kitas užs. ir vietinės gamybos mašinas. Elektroninis tikrinimas, patyrę mechanikai, vilkikas.

RICHMOND AUTO SERVICE
2934 West 63rd St.
Tel. GR 6-3134 arba GR 6-3353

APDRAUDŲ AGENTŪRA:
namų, automobilių, gyvybės, sveikatos ir biznio.
Patogios išsimokėjimo sąlygos.
J. BACEVIČIUS
6455 So. Kedzie Ave. PR 8-2233

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
Marquette Pk., 6211 So. Western, PR 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5.

HIGH RATES — PAID QUARTERLY
5% Passbooks
5½% Investment bonus plan $1,000 minimum
INSURED
6% $5,000 minimum 2 year certificate
5¾% $1,000 minimum 1 year certificate
Savings Insured to $20,000. — Highest reserves.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVE., CHICAGO, ILL. 60632

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
(Licensed by VNESHPOSYLTORG)
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320
Įvairių prekių pasirinkimas, automobiliai, motociklai, šaldytuvai, maistas, doleriniai Certifikatai.
Vedėjas E. ŽUKAUSKAS

MOVING — Apdraustas perkraustymas
Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujausi kraustymo įrankiai. Ilgų metų patyrimas.
AL NAUJOKAITIS
2022 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

LIETUVOJE MIRĖ JUOZAS REGIS

Praeitą savaitę rusų okupuotoje Lietuvoje mirė Juozas Regis, Amerikoje plačiai žinomo visuomenės veikėjo Algio Regio tėvas. Praeitą pirmadienį, birželio 8 dieną, jis buvo palaidotas Garliavos valsčiuje esančiose Tabariškių kapinėse.

Juozas Regis prieš 95 metus buvo gimęs Garliavos valsčiaus Poderiškių kaime. Nepriklausomos Lietuvos laikais Regiai turėjo gražų derlingos žemės 20 margų ūkį Poderiškiuose. Ten Regiai išaugino 6 vaikų šeimą: 3 sūnus ir 3 dukteris. Algis Regis prieš patį Antrąjį Pasaulinį karą atvažiavo į Ameriką ir čia užkliuvo, o visi kiti Regio broliai su tėvais liko Lietuvoje.

Šio šimtmečio pradžioje Juozas Regis buvo atvažiavęs į Ameriką. Jis gyveno Chicagoje ir dirbo siuvėjo darbą. 1913 metais jis grįžo į Lietuvą, kad galėtų vesti ten turimą mylimą merginą. Parvažiavo ir ją vedė, bet nesuskubo laiku vėl į Ameriką išvažiuoti. 1914 metais prasidėjo Pirmasis Pasaulinis karas, kuris sustabdė visas keliones į Ameriką. Vėliau Lietuva tapo nepriklausoma, atsirado šeima, tai jis Amerikon jau ir nebevažiavo.

Rusams okupavus Lietuvą, žemė iš Regių buvo atimta, bet jiems leista gyventi Poderiškių kaime esančiame sename Regių šeimos name. Velionies žmona, Algio Regio motina, dar ir šiandien tebegyvena tame pačiame name.

Algiui Regiui liūdesio valandoje reiškia užuojautą

Kaimynas

TRUMPAI

— *Lietuvių Šacmatų Klubo* pirmininko V. Karpuškos dovanota taurė atiteko M. Rimkui, laimėjusiam klubo pirmenybes su aštuoniais laimėjimais ir vienu pralaimėjimu. Antrą vietą paėmė V. Rukuiža (6½ — 2½), o trečią R. Fabijonas (6 — 3). Klubas įsigijo naujus šachmatus ir rudeniui planuoja aktyvią veiklą.

— *Lietuvių Žurnalistų Sąjungos* Čikagos skyriaus narių susirinkimas įvyksta birželio 12d., penktadienį, 6 val. vakaro, Laisv. Liet. redakcijoje, 2618 W. 71 St., Chicago, Ill. Nariai kviečiami dalyvauti. Atskiri pakvietimai niekam nesiunčiami. Kviečia Valdyba.

— *Dr. Kazys Bobelis,* veiklus visuomenininkas, po Lietuvių Tautos Genocido parodos atidarymo birželio 13 d. Sheraton viešbutyje, vadovaus ruošiamoje akademijoje — vakarienėje programai ir dalyviams pristatys garbės svečius bei kalbėtojus. Be to dr. K. Bobelis apmokėjo dviem lietuvaitėm, dalyvaujančiom garbės svečių palydoje, kvietimus į akademiją — vakarienę.

— *Dr. Leonas Kriaučeliūnas,* Lietuvos okupacijos 30 metų sukakčiai paminėti ir Lietuvių Tautos Genocido parodai pristatyti amerikiečių visuomenei komiteto pirmininkas prašo visas ponias, paneles ir mergaites vykstančias į minėjimą ir parodos atidarymą birželio 13 d. 5 val. 30 min. Sheraton viešbutin vilkėti tautiniais drabužiais. Ši diena yra ir mūsų tautos gyvastingumo bei atsparumo prieš okupantą paryškinimas. Šiose iškilmėse dalyvauti įpareigoja ir šiuo metu tyliai ir kantriai okupacijos vergiją nešanti lietuvių tauta.

— **Amerikos Lietuvių** Aero Klubo narys Tolius Šlutas š. m. gegužės 31 d. sėkmingai išlaikė FAA skraidymo egzaminus, įgydamas pilnas civilinio lakūno teises. Tokiems egzaminams jau ruošiasi Vaclovas Macieža, turįs ore 80 valandų patyrimą. Netrukus žada savystoviai išskristi M. Kvedaras, turįs su instruktorium 16 val. patyrimą.

— L. V. S. Ramovė Chicagos Skyriaus narių susirinkimas įvyks š. m. birželio mėn. 14 d. 12 val. Jaunimo Centro patalpose. Darbotvarkėje gen. M. Rėklaičio įdomi paskaita - pranešimas "Lietuvių gyvenimas Australijoje". Kviečiame p. p. birutininkes ir visuomenę paskaitoje dalyvauti.

Skyriaus Valdyba

GENOCIDO PARODON ĮĖJIMAS NEMOKAMAS

Šeštadienį, birželio 13 d. 5:30 val. vakaro, Sheraton Hotelio, esančio 505 N. Michigan Ave., salėse atidaroma Genocido paroda ir įvyks parodos atidarymo banketas. Už vakarienę bankete teks mokėti, bet įėjimas į parodą nemokamas.

Būtų labai gražu, jei galimai didesnis lietuvių skaičius atsilankytų į parodos atidarymą. Kiekvieno lietuvio pareiga parodą pamatyti. Kiekvienas lietuvis turėtų atsivesti savo draugus bei pažįstamus nelietuvius, kurie domisi Lietuvos ir lietuvių likimu. (Pr).

HELP WANTED — FEMALE
Darbininkių Reikia

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

ARC & HELI - ARC WELDER
Work on mild and stainless steel and exotic metals. Must have shop knowledge of blueprints. We offer good wages & many fringe benefits.
CALL OR APPLY AT
PRECISION SCIENTIFIC CO.
3737 W. Cortland Avenue
Tel. 227-2660
An Equal Opportunity Employer

HELP WANTED — MALE-FEMALE
Reikia Darbininkų ir Darbininkių

COUNTER HELP
Full or part time.
Days or Nights.
Mature men and women.
No experience needed.
Apply in person.
TUXEDO BURGER
11214 WEST GRAND
(Wolf Rd. and Grand)

HELP WANTED — FEMALE
Darbininkių Reikia

PADĖTI MOTINAI
Reikalinga vyresnio amžiaus moteris vasaros metui arba nuolatos įsijungti į šeimą su 4 mokyklos amžiaus vaikais. Lengva namų ruoša, kartais virimas. Geri namai tinkamam asmeniui. Skambinkite 726-4723 šiokiadieniais, arba 674-0162 vakarais ir savaitgaliais.

TYPIST — TOP SALARY
BLUE RIBBON JOBS
Good typing skills with above average speed will qualify. Promotion opportunities available. Pleasant working conditions in modern office. Very convenient location. Excellent benefits include profit sharing.
Call Mrs. Metcalf, 641-5200, ext. 311

TYPIST
TO LEARN NEW FRIDEN COMPUTYPER
Steady.
37½ hours per week.
Call RA 6-5622

SWITCHBOARD — TYPIST
Excellent salary and working conditions.
Special benefits.
5 day week.
Must drive. Private parking.
Call HA 7-4805

TYPIST
45—50 W.P.M. Excellent salary & working conditions. Fringe benefits. Congenial co-workers. 5 day week. Good transportation. Call any afternoon 2—5 P. M.
CHICAGO ASS'N OF COMMERCE & INDUSTRY
Call JACK CURRAN 786-0111.

SWITCHBOARD — TYPIST
Experienced on computyper helpful — but not necessary. Varied duties, never boring — Nr. Peterson — Ravenswood.
Call Mr. RAUP for appointment.
HO 5-1400 8—5 P. M.

BUSINESS CHANCES
Biznio Progos

BEAUTY SALON
Oak Park.
Priced to sell.
Reasonable terms.
848-1228

◆ **Prašome talkos.** Kas gali budėti Lietuvių tautos genocido parodoje (moterys, merginos, vyrai), registruokitės telefonu 778-6901 iki 9 val. vak. kasdien ir tel. 434-2165 po 9 val. vak.

Genocido paroda bus išstatyta birželio 13—21 dienomis Sheraton viešbutyje. (Pr).

◆ **Kviečiame į talką!** Lietuvių Enciklopedijos leidykla išleidusi eilę vertingų ir kažin ar bepakartojamų leidinių, iš naujo sutelkė jėgas prie Encyclopedia Lituanica, kurios bus 6 tomai. I-sis tomas yra jau išleistas. Maloniai kviečiame į talką ją užsiprenumeruojant.

Čikagoje prenumeratas prima: Naujienų, Draugo, Barcaus, Margučio, Jaunimo Centre pas p. Rožanską įstaigose, Marginių ir p. Tvero krautuvėse.

Iš anksčiau išleistų leidinių dar turime:

1. Lietuvių Enciklopedija — 36 tomai,
2. Vinco Krėvės raštai — 6 tomai,
3. Mūsų Lietuva — 4 tomai.

Tai yra vertingos dovanos bet kuria proga. Jų kainos yra žemos, leidžiant dabar kaštuotų beveik dvigubai. Nedelsiant užsisakykite, nes atsargos yra nedidelės.

Adresas: Juozas Kapočius,
361 W. Broadway, P. O. Box 95,
So. Boston, Mass. 02127, USA.
Tel.: leidyklos (617) 268-7730,
Namų (617) 282-2759.

(Pr).

BIZNIERIAI, KURIE GARSINASI "NAUJIENOSE". — TURI GERIAUSIĄ PASISEKIMĄ BIZNYJE

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS, PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ŽEMAIS NUOŠIMČIAIS MĖNESINIAIS IŠSIMOKĖJIMAIS
DĖL VISŲ INFORMACIJŲ, KREIPKITĖS Į
MUTUAL FEDERAL SAVINGS
PETRAS KAZANAUSKAS, prezidentas
2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. VIrginia 7-7747

PLATUS PASIRINKIMAS NAMŲ PIRKIMUI
BUTŲ NUOMAVIMUI — NOTARIATAS — VERTIMAI
DRAUDIMO AGENTŪRA PATARNAUJA VISAIS DRAUDIMO REIKALAIS
J. BACEVIČIUS — BELL REALTY
INCOME TAX SERVICE
6455 So. Kedzie Ave. — PRospect 8-2233

• NAMŲ IR BIZNIŲ PIRKIMAS - PARDAVIMAS • NOTARIATAS
• PATVIRTINTI VERTIMAI • IMIGRACIJOS POPIERIAI
• PAJAMŲ MOKESČIAI — INCOME TAX.
LEONAS REAL ESTATE
2735 WEST 71st STREET TEL. 925-6015

4 BUTŲ MŪRAS: 3 po 4 ir 1—7 kamb., 10 metų, ant 50 pėdų sklypo į vakarus nuo Kedzie.
MŪRINIS 2 po 5 su įrengtu sklepu, centr. šildymu, 2 auto garažu. Modernus ir švarus, Brighton Parke.
MŪRO BUNGALOW, 6 kamb., įrengtas sklepas. 60-ta ir Francisco.
1½ AUKŠTO, 6 ir 5 kamb. modernūs butai, modernios virtuvės ir vonios, įrengtas sklepas, prie pat Maria Aukšt. mokyklos.

ŠIMAITIS REALTY
NOTARY PUBLIC, INCOME TAX, INSURANCE
2737 W. 43rd STREET
CL 4-2390

PIRMOS RŪŠIES 6 kambarių švarus, puikiai įrengtas bungalow prie 62-os ir Francisco. Prieinama kaina, tuoj galima užimti. Skambinkit savininkui 737-7526 po 6 val. vak. Savaitgaliais visą dieną.

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: REpublic 7-1941

A. & L. INSURANCE & REALTY
A. LAURAITIS
INCOME TAX
4645 So. ASHLAND AVE.
LA 3-8775
(Currency Exchange įstaigoj)
Pigūs automobilių draudimai.

K. ERINGIS
CALIFORNIA SUPER SERVICE
Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t. t.
4824 So. CALIFORNIA AVE.
CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

DAŽAU NAMUS
IŠ VIDAUS IR LAUKO
Valau kilimus ir baldus.
Pilna apdrauda.
I. RUDIS Tel. CL 4-1050

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
IR KITUS KRAŠTUS
P. NEDZINSKAS, 4065 Acher,
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

HOME INSURANCE
Call: Frank Zapolis
3208½ W. 95th St.
GA 4-8654
State Farm Fire and Casualty Company

SIUNTINIAI
Į LIETUVĄ
VYTAUTAS ŽUKAUSKAS
2608 West 69th Street
Chicago, Illinois 60629
WA 5-2787
Didelis pasirinkimas įvairių prekių. Automobiliai, šaldytuvai, maistas, pinigai.

SKAITYK IR KITAM PATARK SKAITYTI DEMOKRATINĮ DIENRAŠTĮ "NAUJIENAS"

NAUJA VIETA
5 BUTŲ, 15 metų modernus mūras pačiam Marquette Parke. 3 auto mūro garažas. Jums patiks namas, vieta ir kaina.
ŠVARUS 8 KAMB. mūras Marquette Parke, $20,000.
TVARKINGAS APARTMENTINIS mūras, arti Jaunimo Centro, apie $11,000 pajamų. Savininkas finansuos įmokėjusiam $15,000. Kaina $45,000.
2 BUTŲ tvirtas mūras Marquette Parke. Nauja gazo šilima, 2 auto garažas. $28,000.
APIE 8.000 DOL. PAJAMŲ, 4 butų, 3 mt. mūras, Marquette Parke. Rimtas pasiūlymas. $65,000.
4 BUTŲ MŪRAS su bizniu. Dvigubas garažas, nauja gazo šilima. Marquette Parke. $43 300.
PELNINGAS MŪRO NAMAS. Švarūs 6—3 ir 2 kambariai. 2½ vonios. Naujas šildymas gazu, garažas. Arti visko, Marquette Parke. $21,800.

Valdis Real Estate
7051 S. Washtenaw Ave. RE 7-7200

Šimkus Real Estate
NOTARY, INCOME TAX SERVICE
4259 So MAPLEWOOD AVENUE
Tel. CL 4-7450
Greitas ir tvarkingas visokiausių nuosavybių pirkimas - pardavimas. Be to šioje kontoroje daromi ir liūdijami vertimai, užpildomi pilietybės prašymai, income tax ir įvairūs kitoki blankai. Darbo val.: Kasdien 9—3 ir 5—8.

PERKAME, PARDUODAME, MAINOME įvairaus dydžio namus visur. Parūpiname paskolą, visokeriopą apdraudą, veikia notariatas.
NORVILA
REAL ESTATE AND BUILDERS
2658 WEST 59th STREET
PRospect 8-5454

PARDUODAMAS mūrinis 6 kamb. 3 miegamų namas prie 72-ros ir Talman.
TAIP PAT INVESTAVIMAS: 2 namai po 4 butus Willow Springs, Ill. Susisiekimas Archer Ave.
Tel. PR 8-2236 arba 257-5542.

BUILDERS AND CONTRACTORS
Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR
Įrengiu naujus ir perstatau senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air-conditioning į naujus ir senus namus. Įrengiu vandens boilerius ir stogų rinas (gutters). Darbas atliekamas greit, sąžiningai ir garantuotai. Apskaičiavimai nemokamai. Turiu leidimus dirbti mieste ir užmiesčiuose.
Domas Žukauskas
HEATING & SHEET METAL
4444 So. Western Ave.,
CHICAGO, ILL. 60609
Tel.: VI 7-3447

A. ABALL ROOFING
Įkurta prieš 50 metų
VISOKIUS STOGUS, rinas ir nutekamuosius vamzdžius sutaisome arba naujus įdedame.
KAMINUS IŠVALOME ir pataisome. Nudažome namus iš lauko ir atliekame "tuckpointing" darbus. Esame apdrausti, visas darbas garantuotas.
Skambinkit
LA 1-6047
Įkainavimas veltui, kreipkitės bet kada

SKAITYK KASDIEN NAUJIENAS IR TENYK SKAITYTI
Lietuviai taipgi perka ir parduoda ir progas sužino tiktai per NAUJIENAS